

Innkalling

Utvalg: Komité for oppvekst og kultur
Møtested: Formannskapssalen
Dato: 13.02.2018
Tidspunkt Kl. 17:00

Forfall skal meldes via Møteportalen. Kan også meldes til Servicetorget i tillegg, tlf. 75182200.

Vararepresentanter møter kun ved spesiell innkalling.

Med henvisning til forvaltningsloven § 8, 3. ledd, vil en be om at beskjed om mulig inhabilitet blir meddelt Servicetorget.

Forvaltningsloven § 8, 3. ledd:

"Medlem skal i god tid si fra om forhold som gjør eller kan gjøre han ugild (inhabil). Før spørsmålet avgjøres, bør varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad."

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel	
001/18	Referatsaker	
002/18	Virksomhetsplan for Grane kulturskole 2018-2021	
003/18	Valg av hovedkomite for Granedagene 2018	
004/18	Fosterhjem på Helgeland	
005/18	Oversikt over vedtak spesialundervisning 2017/18	
006/18	Søknad om skoleskyss	Unntatt offentlighet

Trofors, den 6. februar 2018

Ida-Catrin Olsen
Utvalgsleder

Inger Lise Fløtnes
Konsulent

Grane kommune

ArkivKode: FA - A30
Arkivsak: 18/4
JournalpostID: 18/19
Saksbehandler: Åse Granmo
Dato: 03.01.2018

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
002/18	Komité for oppvekst og kultur	13.02.2018
	Kommunestyret	

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Virksomhetsplan for Grane kulturskole 2018-2021

Trykte vedlegg:

07.02.2018

59000

Virksomhetsplan for Grane kulturskole 2018 - 2021

Sammendrag:

Grane kulturskole ble stiftet i 1982, som ei av de første i landet. Det har siden da vært drevet kulturskolevirksomhet i varierende størrelse frem til dags dato. Pr nå er den totale stillingsressursen ved kulturskolen 1,3 årsverk. 0,2 av dette er administrasjonsressurs og resten brukes til undervisning eller selges som dirigenttjeneste.

Det er ei nasjonal målsetting at 30% av grunnskoleelevene skal få tilbud om kulturskoleoppl ring. De årene vi har hatt barnekor/ andre store elevgrupper er vi godt innenfor målsetningene, men akkurat i år er vi litt under.

I august 2017 kom Rammeplan for kulturskoler. Rammeplanen sier mye om hva vi som kulturskole skal befatte oss med, både primært og sekundært og er blitt et godt verktøy for vårt skoleslag.

Implementering av Rammeplanen er i gang, det skal etter hvert utarbeides fagplaner for undervisningen, men først må hver kommune ha sin egen virksomhetsplan for kulturskolen, overordnet fagplanene. Virksomhetsplanen er tuftet på Rammeplan for kulturskoler og overordnede målsettinger for kulturskoledrift er her dratt ned til lokalt nivå.

Vurdering:

Grane kommune bør vedta en egen virksomhetsplan for kulturskolen. Selv om det drives kulturskole i liten skala er skoleslaget så spesielt at eget planverk er nødvendig. Det settes en gjeldende fireårig planperiode, så har man mulighet til å justere/ revidere/ rullere planen.

Rådmannens innstilling:

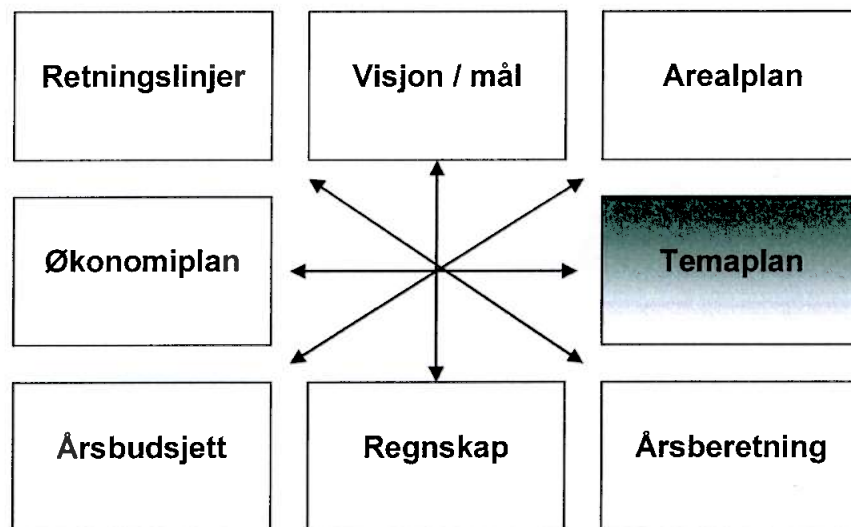
Grane kommunestyre vedtar Virksomhetsplan for Grane kulturskole 2018 – 2021.

Kommuneplan for Grane Kommune

Virksomhetsplan for Grane kulturskole 2018-2021

Der mennesker og elver møtes, skapes trivsel og muligheter.

Våre satsningsområder:

Arbeidsplasser og kompetanse

Bolyst og inkludering

Nordlands beste folkehelsekommune

Kommunen som tjenesteyter og arbeidsplass

Kulturskolens virksomhet bidrar gjennom sine mål og aktiviteter til alle disse 4 satsningsområdene.

Grane kulturskoles hovedmål

- Undervise barn og unge i kunstfag til en rimelig egenandel for brukerne.
- Være et lokalt ressurscenter med dirigent-, instruktør- og musikertjenester til lag og foreninger og det øvrige kulturlivet.

Øvrige planer/aktiviteter for virksomheten

Undervisning

- Elevkonserter/opptredener og framvisninger gjennom hele skoleåret
- Samspill/workshops og div. samarbeidsprosjekter for elevene
- Legge til rette for samarbeid med andre kulturskoler/ korps

Lokalt ressurscenter

- Leverer/ selger Dirigent- og instruktørtjenester til det frivillige kulturliv
- Ta ansvar for *Den kulturelle skolesekken* – lokal DKS produksjon i samarbeid med grunnskolen
- Musikalsk ledelse i *Generasjonssang* – sangaktivitet mellom førskolebarn og beboere ved sykeheimen
- Legge til rette for øvrig kulturliv i forhold til lokaler/ utstyr/ lydarbeid når det er muligheter for dette

Grane Kulturskole skal gi et tilbud om opplæring og aktivitet i estetiske fag for barn og unge i kommunen. Tilbudet skal gis i samarbeid med skoler, nærmiljø og frivillige organisasjoner. Alle barn og unge i kommunen skal ha like muligheter for å benytte seg av tilbudene. Kulturskolen skal også kunne gi tilbud til voksne elever.

Kulturskolen skal gjennom sin undervisning:

- tilby en kvalitativ god opplæring innen kunstfag
- gi elevene en meningsfylt og stimulerende fritidsaktivitet
- gi elevene tiltro til sine egne kunstneriske og skapende evner
- gi elevene en mulighet til å utvikle sine kunstneriske og skapende evner ut fra den enkeltes forutsetninger
- utvikle elevens evne til vurdering av egne og andres kunstneriske produkter, og evne til refleksjon omkring den kreative prosessen.
- legge til rette for at elevene kan være aktive deltagere i det lokale kulturliv
- gi eleven et grunnlag for en senere kunstfaglig yrkesutdanning

Kulturskolens undervisning

Grane kulturskole er til for våre elever. Det er elevens vekst og utvikling som er ledetråden i opplæringen. Vi tilpasser vår undervisning og aktivitet til den enkelte elevs evner og behov, sett i forhold til alder og nivå.

Trygghet er en viktig forutsetning for all læring. Vi legger derfor vekt på at alle elever skal føle seg trygge i forhold til medelever, lærere og i formidlingssituasjoner. Samtidig skal alle elever utfordres slik at deres utviklingspotensiale kan realiseres.

Vi baserer vår undervisning på å gi elevene positive mestringsopplevelser. Alle elever skal få erfaring med å lykkes og å oppleve framgang. Det er framgang med faget som gir motivasjon og arbeidsglede. Men elevene vil også erfare at utvikling og framgang i stor grad kommer som resultat av egeninnsats.

Eleven må ha viljen til å ville og en forståelse av at motbakker skaper resultater over tid. Å tilegne seg kunnskap og ferdigheter innen et kunstfag er en langsiktig prosess. Kulturskolens undervisningstilbud er derfor lagt opp med sikte på en utvikling og progresjon som strekker seg over flere år.

Den enkelte lærer har stor frihet til å legge opp innholdet i undervisningen, tilpasset sine elever og sitt fagfelt. I lys av dette blir læreren som forbilde og utøver svært viktig for eleven. Våre lærere skal holde en åpen dialog med foresatte og være lydhøre for elevers og foresattes tilbakemelding. Vi forplikter oss til å gi tilbakemelding om elevens utvikling.

Kulturskolen er et fritidstilbud som er åpent for alle. Det betyr at eleven og foresatte selv må søke om plass og bestemme hvor lenge man ønsker å være elev. Dette innebærer også at eleven og hjemmet har ansvar for oppmøte og ansvar for forberedelse mellom undervisningstimene. Det forutsettes at elevene møter forberedt til undervisningen.

Organisering

Grane kulturskole tilbyr undervisning innenfor fagområdene musikk og drill (definert fagområde; dans) og har musikalsk ledelse og ansvar i generasjonssang, et tverretattlig musikalsk samarbeid, konkretisert i førskolebarns møte med de eldste i kommunen gjennom felles musikkaktiviteter.

Kulturskolens primærundervisning gis enkeltvis eller i gruppe. Undervisningen foregår i hovedsak på ettermiddag og kveldstid. Generasjonssang foregår på formiddag.

Deltagelse i opptredener, konserter, utstillinger og forestillinger er et hovedmål og en integrert del av undervisningen.

Grane kulturskole har sin base på musikkrommene på skolen, og samarbeid med grunnskolen om både lokaler og utstyr fungerer utmerket.

Grane kulturskole har egne bestemmelser for sitt skoleslag (vedtekter og elevreglement), vedtatt av kommunestyret. Når man takker ja til en plass ved kulturskolen, aksepterer man samtidig disse bestemmelsene.

Kulturskolens kjernevirksomhet

Kulturskolen tilbyr musikkundervisning etter brukerbehov, inneværende år undervises det i piano, klarinett, kornett, tenorhorn, sang/ vokal, drill og trommer.

Elevens interesse bør være avgjørende for valg av instrument, samtidig som det avhenger hvilke lærerkrefter (og disses kompetanse) kulturskolen til enhver tid har tilgang på.

Eleven må disponere sitt eget instrument. Kulturskolen tilbyr utleie av enkelte instrumenter (har både torader og gitarer til utlån), mens Grane skolekorps leier ut korpsinstrumenter.

Mål

Gjennom arbeidet med musikk som kunstnerisk uttrykksform skal elevene:

- utvikle gleden ved å kunne spille og synge
- utvikle evnen til å uttrykke seg musikalsk
- lære å beherske grunnprinsipper for sitt instruments utøvelse og gode arbeidsvaner
- utvikle evnen til samspill og mellommenneskelig samhandling
- utvikle evnen til formidling og delta på konserter/ forestillinger

Undervisning

Instrumental- og vokalopplæringen er mangfoldig og skal ivareta både allsidighet, bredde og utvikling av hver enkelt elevs musikalske talent, uavhengig av elevens alder. Målbevisst arbeid med ferdighetstrening, uttrykksevne og instrumental- og vokalkunnskap bidrar til å muliggjøre gode musikalske resultater.

Som elev ved kulturskolen vil eleven få jobbe med forskjellige typer musikk fra forskjellige tidsepoker, forskjellige sjangre, lære å lese noter og oppøve et godt gehør.

Noe av nybegynneropplæringen vil være notefri og gehørbasert, men i hovedsak går noteopplæring parallelt med instrumentopplæring, integrert i opplæringen og knyttet til det repertoar elevene arbeider med.

Elevens egne ønsker og musikkpreferanser er ofte motiverende og vil være en del av repertoaret. For elever som er medlem i skolekorps vil det tradisjonelle korpsstoffet inngå som en del av lærestoffet.

Eleven skal lære gode fysiske holdninger i forhold til instrument og kropp, ikke minst for å unngå belastningsskader.

Hovedtyngden av læringen skjer mellom undervisningstimene. Foreldre/ foresatte har derfor en rolle i å tilrettelegge for hjemmeøving og de forventes å bidra til å motivere eleven for dette. Arbeidet med øvingsteknikker og innstudering står derfor sentralt for å sikre gode arbeidsvaner og god progresjon.

Organisering

Instrumental- og vokalundervisningen gis individuelt eller i gruppe én gang pr. uke. Ensemble-/samspillaktivitet, prosjektarbeid eller konserter vil komme i tillegg, eller vil kunne erstatte ordinær ukentlig fremmøte, og inngå som en integrert del av undervisningen.

Elevene tilbys deltakelse i seminarer og prosjekter både i regi av kulturskolen og i samarbeid med andre, som for eksempel fellesseminarer for korps og kor.

Individuell undervisning og gruppeundervisning

Elevene utvikler seg individuelt og sjelden i samme tempo. Individuell undervisning har tradisjonelt preget instrumental- og vokalopplæringen i Norge, og gir eleven god mulighet til å utvikle seg i eget tempo.

Langsiktig utvikling over tid krever høy motivasjon og målrettet arbeid, og forutsetter stor grad av individuell veiledning. Gruppeundervisning gir en annen fleksibilitet hvor også elevene motiverer hverandre, men undervisningen blir ikke så individuelt tilpasset.

Samspill og samarbeid gjøres lettere i grupper. Hvorvidt tilbudet gis i gruppe eller individuelt avgjøres av pedagogiske og faglige/ressursmessige grunner og tilpasses ulike situasjoner og ulike elevers ferdighetsnivå og aldre.

Grane kulturskole prøver å alltid kunne tilby undervisning for barn der det etterspørres et meningsfylt fritidstilbud for brukere innen f. eks barnevernstjenesten, psykisk helse og andre hjelpeinstanser.

Kulturskolens samarbeid med Grane skolekorps

Ensemblevirksomhet er en integrert del av korpsinstrumentopplæringen. Gjennom ensemblespill skaper kulturskolen et læringsmiljø hvor elevene blir godt kjent med hverandre, får delta i sosiale/ musikalske arrangementer og opplever tilhørighet utover den faste undervisningen.

Ensembler forbereder eleven til aktiv deltakelse i musikklivet, noe som igjen er av stor betydning for kulturskolens bidrag til lokalmiljøet. Gjennom ensembleaktiviteter skal elevene erfare at fellesskapet har bruk for dem som individer. Grane kulturskole tilbyr ensemblespill gjennom både midlertidige prosjekter og faste tilbud.

Det undervises ukentlig i ei aspirantgruppe, ei juniorgruppe, ei trommegruppe og en drilltropp. Disse gruppene samles noen ganger gjennom året for å gjøre korpskonserter, eller andre opptredener hvor korps og drill er involvert. Da kobles de sammen med en stamme av voksne korpsmusikanter til et såkalt «storkorps», og til sammen blir alle disse musikantene, i alderen 8 – 60 år et godt spillbart korps til f. eks 17. mai, julegrantenning og andre arrangementer, som er av stor viktighet og interesse for kommunens innbyggere.

Storkorpset ledes av den/ de av lærerne som har hovedansvaret for korpsopplæringen i kulturskolen, eventuelt av innleide dirigenter/ instruktører når det er naturlig.

Så kan man spørre seg om det er kulturskolens oppgave å ha faglig ansvar (både musikalsk og lønnsmessig) for korpskulturen i kommunen?

Kulturskolen har helt bevisst brukt lærerressurser til både instrumentopplæring/ ensembleledelse/ dirigenttjeneste for Grane skolekorps, da vi ser hvilken betydning et korps har ved ulike anledninger i kommunen vår. Korpsset på sin side har et eget styre, og forvalter sin egen økonomi, sørger for at det finnes instrumenter, utstyr, notemateriell og bekledning tilgjengelig, tar seg av praktiske ting rundt arrangementer osv.

Samarbeidet mellom Grane kulturskole og Grane skolekorps er tuftet på ansvarlighet, ærlighet og respekt for hverandres ansvarsområder og bør bestå så lenge det finnes lærerressurser i kulturskolen som kan besørge opplæring på korpsinstrumenter.

Kjøp og salg av tjenester

Kulturskolen selger dirigenttjenester, hvor kjøper blir fakturert beløpet tilsvarende 75% av det tjenesten koster. De siste årene har vi hatt kjøp/ salg – avtale med Grane sangkor.

Kulturskolen kjøper også tjenester av både privatpersoner og lag/ foreninger til kurs av kortere varighet. Vi samarbeider med bl. annet husflidslaget i Grane. Dette er en styrke for kulturskolen, og det bidrar til å sikre et mangfold i vår praktisk-estetiske virksomhet.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken er ei nasjonal ordning, hvor stat/ fylke sender produksjoner til skolene. Det kan være teater, konserter og annet, og dette skal sikre at alle skoleelever møter profesjonell kunst og kultur jevnlig. I tillegg til de produksjoner som sendes ut mottar kommunen en lokal pott med midler årlig. Pr. 2017 er denne på kr. 32.000,- Disse midlene brukes til lokalt kulturarbeid, enten skole i samarbeid med kulturskole eller midlene brukes til å finansiere billetter når elever ønsker å delta på profesjonelle kulturarrangementer. Bruk av disse midlene rapporteres årlig til Nordland fylkeskommune, og en lokal plan for Den kulturelle skolesekken må være vedtatt for at kommunen i det hele tatt kan motta midler fra denne ordningen. Grane kommunes lokale plan for DKS innbefatter hvilke institusjoner/ aktører vi samarbeider med lokalt. Vi har f.eks samarbeid med biblioteket om forfatterbesøk, med Helgeland museum om tradisjonsbygging, med Grane folkeakademi og flere. Planen skal revideres i løpet av 2018.

Den kulturelle spaserstokken

Denne ordningen skal sikre kulturtilbud til den eldre del av befolkningen. Dette har vært ei søkeordning, med en plan for tiltak og midler tildelt ut fra søknad. Fra 2017 gikk dette over til å bli ei fast ordning, hvor staten fordeler midler til kommunene ut fra antall innbyggere som faller inn under kriteriene. Grane kommune mottar ca. 27 000,- pr. år i tilskudd til dette formålet, og vi samarbeider også her med andre aktører lokalt; folkeakademi, frivilligsentral, sykeheimen, pensjonistforeninga og andre. I tillegg står vi selv som arrangør for noen arrangementer. Bruk av midler rapporteres årlig.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
003/18	Komite for oppvekst og kultur	13.02.2018

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Valg av hovedkomite for Granedagene 2018

Sammendrag:

Kommunestyret vedtok i sak 30/13 nye retningslinjer for Granedagene, gledende fra og med 2014:

1. Hovedintensjon med Granedagene er at næringsliv, lag og foreninger samt kommunens kulturliv får høve til å profilere seg.
Dette gjennom aktiviteter og arrangement som ivaretar barns interesser så vel som de eldre.
Granedagene skal på best mulig måte avspeile et tverrsnitt av hva Grane har å by på innen kultur og næringsliv.
2. Granedagene avholdes normalt uka før og i den nest siste helga i juni måned. Hovedkomiteen gis fullmakt til å endre arrangementsdato dersom Granedagene faller på samme helg som andre store arrangement i regionen.
3. Ordføreren eller annen person som ordføreren utpeker til dette, foretar den offisielle åpning av Granedagene. Åpningen legges til kulturarrangement. Hovedkomiteen bestemmer arrangør etter søknad.
4. Gjennomføringen av Granedagene ledes av en hovedkomite sammensatt av inntil 10 politisk oppnevnte representanter. Disse oppnevnes av Komite for Oppvekst og kultur, etter forslag fra Hovedkomiteen.
5. Hovedkomiteen konstituerer seg selv på oppsummeringsmøte for siste års /første møte før neste års arrangement, innen utgangen av september måned. Oppvekst- og kulturavdelingen er sekretariat for komiteen.
6. Hovedkomiteen koordinerer de ulike arrangement og aktiviteter under Granedagene.
Hovedkomiteen kan også stå som ansvarlig arrangør av arrangement og leie inn underarrangører til for eksempel vakthold.
7. Hovedkomiteen må til sitt arbeid sikres økonomiske rammer som muliggjør tilrettelegging og markedsføring mv. av dagene på en for kommunen verdig måte. Dette kan gjøres ved at det ytes et årlig kommunalt tilskudd til formålet.
8. Hovedkomiteen utarbeider et årlig budsjett som forelegges Komite for oppvekst og kultur innen september.

Vurdering:

De siste års hovedkomiteer har bestått av følgende personer;

Astri Brennhaug.
Bente Arctander.
Kine Breivik.
Marit Granmo.
Linda Svartvatn.
Margrethe Jönsson, Grane næringsutvikling.
Are Halse, Helgeland Museum.
Wencke Halland, frivilligsentralen.

De seks første på lista ovenfor ønsker ikke gjenvalg til årets arrangement.

I tråd med retningslinjenes pkt. 4. har sittende hovedkomite kommet med forslag på følgende kandidater til årets hovedkomite:

Jenny M. Haugen.
Siri Stabbforsmo.
Ida Catrin Olsen.
Margrete Strømsvåg.
Marit Strømstad.
Marianne Kappfjell.
Lyder Sund.
Ole Johan Bogfjellmo.
Pål Ove Wika.
Sigmund Johansen.
Ellen Thusest.
Linda Lindsø.
Lisa Skulstad.
Morten Hoff.
Roy Eivindsen-Gjerde.
Erling Paulsen.
Inger Lise Fløtnes.

Rådmannens innstilling:

Komite for oppvekst og kultur velger følgende representanter til Hovedkomiteen for Granedagene:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Grane kommune

ArkivKode: FA - F41
Arkivsak: 17/128
JournalpostID: 17/4258
Saksbehandler: Anne Kristin Solheim
Dato: 20.12.2017

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
004/18	Komité for oppvekst og kultur	13.02.2018
009/18	Formannskapet	14.02.2018
	Kommunestyret	

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Fosterhjem på Helgeland

Trykte vedlegg:

23.01.2018 54117 Prosjektplan
02.02.2018 58895 Prosjekt - Fosterhjem på Helgeland

Sammendrag:

«Fosterhjem på Helgeland» er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Lurøy, Nesna, Rana og Vefsn. Hittil har samarbeidet v ert organisert som et prosjekt – finansiert med støtte fra fylkesmannen og kommunene selv. Målsettingen har v ert   få utredet muligheten for samarbeid om lokal rekrutering og oppfølging av foster-/beredskapshjem på Helgeland.

Bakgrunn for saken:

Det har gjennom en årrekke v ert drøftet og delvis arbeidet med få etablert et interkommunalt samarbeid innenfor barnevernsområdet mellom kommunene på Indre- og Nord-Helgeland. I alt sju kommuner har v ert involvert i dette arbeidet: Nesna, Lurøy, Rana, Hemnes, Hattfjelldal, Vefsn og Grane (heretter samarbeidskommunene).

I de senere årene har det v ert en klar utvikling i retning av at kommunene har fått, og vil stadig få flere og mer omfattende oppgaver i barnevernet. Det statlige barnevernet – BUFETAT – blir bygd ned, og deres oppgaver overføres til kommunene. Dette er spesielt utfordrende for små kommuner, men også større kommuner merker denne merbelastningen.

Rekruttering av et tilstrekkelig antall fosterhjem som samsvarer med barnas behov, er blant de oppgavene som nå planlegges overført til kommunene. Dette er utfordrende og krevende oppgaver. Behov for fosterhjem og beredskapshjem oppstår ofte på veldig kort varsel. Få eller ingen kommuner klarer å dekke dette behovet innenfor egne grenser, eller i eget distrikt. Ofte er løsningen – når behovet oppstår – at en får tilgang på beredskaps-/fosterhjem som ligger i et annet fylke eller landsdel. Dette medfører løsninger som ikke er optimale hverken for barnet, for familien, barnevernet og øvrig behandler-/støtteapparat – i tillegg medfører plassering utenfor eget distrikt til at de økonomiske kostandene øker betraktelig. Dette er kostnader som kommunene i all hovedsak må dekke selv. Utviklingen viser også at den statlige refusjonsdelen går ned.

Om prosjektet:

Arbeidet med «Fosterhjem på Helgeland» ble organisert som et prosjekt. Styringsgruppen har vært rådmennene i deltakerkommunene, med rådmannen i Hemnes som leder. Barnevernlederne i kommunene har vært referanse-/ressursgruppe. Barnevernleder i Nesna kommune har vært prosjektleder siden 1. februar 2017. De samarbeidende kommunene fikk kr 350.000.- som delfinansiering av prosjektet av Fylkesmannen i Nordland. Rammen for prosjektet er på kr. 720.000.- Dette skulle finansiere lønns- og personalkostander, kurs, reise mv. Tidligere hadde de syv kommunene godkjent en felles finansiering på kr 10.000.- pr. kommune, samt kr 1.- pr. innbygger, som skulle gå til utredningsprosjektet. Samlet utgjør dette ca kr 120.000.- For å få fullfinansiert prosjektet manglet det således kr 250.000.- Dette ble delt likt mellom deltakerkommunene og utgjorde kr 37.710.- pr kommune.

Det er viktig å understreke at bakgrunnen for samarbeidet er todelt. Det ene handler om barnevernreformen, og de utfordringer som møter kommunene når den trer i kraft. Det andre, og kanskje det viktigste, er erfaringer knyttet til dagens ansvarsfordeling mellom Staten og kommunene. Det vurderes altså som formålstjenlig å etablere «Fosterhjem på Helgeland» *uavhengig* av barnevernsreformen. Fosterhjem lokalt vil bidra til barna ikke må flytte langt vekk fra alt de kjenner. At barna får bli i et kjent miljø kan være betryggende for alle parter, og overgangen til et fosterhjem kan bli lettere. Dette må være hovedmålet, at det barn får bli boende i regionen og slipper å flytte til en annen landsdel. I et interkommunalt samarbeid vil det være mulig for deltakerkommunene i prosjektet å kunne rekruttere, lære opp og gi veiledning til fosterforeldre. I tillegg vil tilstrekkelig tilgang på foster-/beredskapshjem i eget distrikt bidra til å redusere kostnadene og bidra til større kostnadskontroll i barnevernet.

Vurdering:**Samarbeidet skal gi følgende måleffekter:**

- Unngå brudd i den geografiske tilhørigheten hos barnet der det er formålstjenlig
- Redusere stress for barnet og biologisk familie knyttet til reise og samvær
- Styrke samarbeidet gjennom nærhet mellom barnevernet og fosterforeldrene
- Standardiserte avtaler for hjemmene som ivaretar likhetsprinsipper
- Nærhet vil kunne kvalitetssikre eventuelle forsterkningsbehov i fosterhjemmene
- Redusere kostnader og arbeidsmengde i barnevernet, knyttet til etablering og fosterhjemsoppfølging
- Kommunene kan dra vekslers på hverandre i et helhetlig arbeidet, eks sambruk

Prosjektrapporten «Fosterhjem på Helgeland» legges nå – sammen med dette saksframlegget - frem for politisk behandling i de syv kommunene. I rapporten går det frem hvilke kostander den enkelte kommune har hatt i forbindelse med plassering av barn i foster-/beredskapshjem de i perioden 2012 – 2016. Noen av kommunene har i denne perioden har hatt svært små/ingen utgifter, andre har hatt relativt store utgifter. Selv om det i nevnte periode viser svært liten aktivitet på området for noen kommuner, så vil det på et tidspunkt oppstå behov for fosterhjem i alle kommuner. Det er bare spørsmål om når dette behovet oppstår. Ved å få etablert en «fosterhjemsbase» med ca. 20 hjem pr. år vil dette kunne sikre behovet til enhver tid i regionen vår. Ved å ha en slik tilgang vil barnevernet i kommunene oppnå store gevinster rent faglig, men ikke minst ligger det også en mulighet for å spare betydelige økonomiske ressurser. Over tid vil flere og flere av foster-/beredskapshjemmene bli lokalisert til vår egen region. Dermed vil noen av kostnadsdriverne - reise, transport, tilsyn - kunne reduseres forholdsvis mye.

Kostnadsbilde for ulike plasseringer:

Type plassering – ett barn	Kommunale kostnader pr. år
Statlig beredskaps-/fosterhjem pr. år	600.000.-
Forsterket kommunalt beredsk./fosterhjem	450.000.-
Kommunalt ordinært beredsk./fosterhjem	230.000.-
Type plassering – søskenplassering (to barn)	Kommunale kostnader pr. år
Statlig beredskaps-/fosterhjem pr. år	1.000.000.-
Forsterket kommunalt beredsk./fosterhjem	540.000.-
Kommunalt ordinært beredsk./fosterhjem	430.000.-

Av begge tabellene går det klart frem at plassering lokalt har et stort potensiale for reduksjon av kostnader/holde kostnader nede.

I perioden 2012 til 2016 brukte de sju kommunene til sammen kr. 204.096.697.- på tiltak på barn plassert av barnevernet. Det vil si i overkant av 40 mill kr. pr. år for de aktuelle kommunene. Fordelingen %-vis mellom kommunene ser slik ut:

Kommune	%-vis fordeling
Rana	42
Vefsn	30
Hemnes	15
Nesna	11
Lurøy	3
Grane	1
Hattfjelldal	0

Veien videre – «Fase II»:

Styringsgruppen ser at det ligger et positivt potensiale både faglig og økonomisk ved et formelt og strukturert samarbeid mellom kommunene på dette området. Dette ble det konkludert med på styringsgruppemøte den 20. oktober. Det endelige omfanget – antall ansatte, antall beredskaps-/fosterhjem, organisering, faglig opplegg mv. må utprøves i neste fase. Denne velger vi å kalle «Fase II». Fase II starer opp primo 2018, under forutsetning av positive vedtak i samarbeidskommunene, og støtte fra fylkesmannen.

Fosterhjem / beredskapshjem:

Det er antydning at en «base» eller «pool» med foster-/beredskapshjem må til enhver tid bestå av minst 20 hjem. I etableringsfasen bør en prioritere arbeidet med å få på plass beredskapshjem. Det er tilgang på slike hjem som blir etterspurt i en akutfase. Ofte må en da ty til et statlig tilbud (som i tillegg ofte ligger langt borte), og som har en svært høy kostnad for kommunene. Tilgang på egne hjem, i egen region, vil være til det beste for barna, det faglige og for kommuneøkonomien.

Teamleder/bemanning:

Det er lyst ut en stilling som «Teamleder», som vil få ansvaret for å videreføre prosjektet i fase II. Tilsetting forutsetter positive politiske vedtak i et flertall av kommunene. Tilsettingen vil bli for to år, med mulighet for fast tilsetting. I søknaden til fylkesmannen vil det bli søkt om minst to årsverk til prosjektet. I løpet av prosjektperioden skal det utredes videre rammer og innhold for enheten, dette inkluderer også antall årsverk i en eventuell permanent enhet.

Teamleder skal etablere og lede «Fosterhjem på Helgeland». Teamleder skal ivareta administrasjonen for «Fosterhjem på Helgeland», og skal ta ansvaret for å etablere enheten, herunder: få på plass database-løsninger, opplæring, utarbeide driftsbudsjett, lede rekrutterings-teamene, samt etablere og iverksette internkontrollsystemene. Teamleder skal systematisk rapportere til deltakerkommunene, og det forutsetter et tett og gjensidig samarbeid med barnevernet i alle deltakerkommunene. «Fosterhjem på Helgeland» skal forvalte et område som er nærliggende barnevernloven og forskrift om fosterhjem, og skal ikke underlegges en annen faginstruks. Barnevernlederen i kommunen der enheten plasseres skal ha det faglig lederansvaret. Ansvar for personalledelse og administrasjon legges også til denne kommunen.

I rapporten kommer det en anbefaling når det gjelder bemanning på rekrutteringsteamet på fem årsverk, inklusive teamleder. Dette er den optimale bemanningen. For å kunne gjennomføre Fase II – etablerings- og oppbyggingsfasen – bør det være en bemanning på minst to årsverk (inkl. teamleder), for å kunne klare å gjennomføre denne fasen.

Søknad om skjønnsmidler/prosjektmidler – Fase II:

For å kunne gjennomføre Fase II vil samarbeidskommunene søke fylkesmannen om skjønnsmidler/prosjektmidler. Vi ser at dette arbeidet vil ha stor interesse/overføringsverdi for andre kommuner/regioner – også utenfor Nordland fylke. Fylkesmannen har alt sendt ut informasjon om frist og kriterier for første søknadsrunde i 2018.

Akuttberedskap:

Kommunene har fått ansvaret for akuttberedskap i barnevernet. Å få på plass en 24/7-beredskap vil bli en stor og krevende oppgave for de aller fleste kommuner – både små og større. Ingen av kommunene som deltar i dette arbeidet har fått på plass slik beredskap. Vi ser at det ligger en mulighet for at dette kan legges til «Fosterhjem på Helgeland» i fremtiden. Derfor vil en tilrå at dette blir utredet samtidig, og at det blir en del av den prosjektsøknaden som skal utarbeides og sendes fylkesmannen i januar. Skal kommunene i vår region ha mulighet for å få på plass en slik beredskap, så krever det at samarbeid mellom kommunene.

Samarbeid på hele Helgeland:

Prosjektet «Fosterhjem på Helgeland» ble presentert på et møte for alle ordførerne på Helgeland i Mosjøen 23. oktober. Ordførerne ga en gjennomgående positiv tilbakemelding på prosjektet. Tanken om at en på sikt kunne inkludere alle kommunene på Helgeland til et samarbeid om beredskap-/fosterhjem ble godt mottatt. Dette må i så tilfelle være et neste trinn i arbeidet, men det er utvilsomt et stort potensiale, dersom alle kommunene kan etablere et formelt samarbeid om fosterhjem. Det samme kan sies om å samarbeide om felles akuttberedskap i regionen vår.

Kostnadsfordeling:

Styringsgruppa – rådmennene i de syv kommunene – må søke å enes om en modell for kostnadsfordeling. Det bør være en del som tar utgangspunkt i folketallet i den enkelte kommune. Den andre delen må reflektere faktisk bruk/kostnader på området den siste perioden (2012 – 2016).

Samlet utgjør kostnadene til fosterhjem i overkant av 40 mill. kr. årlig. Fire av kommunene har forholdsvis høye kostnader knyttet til dette området, de andre tre hadde lave eller ingen kostnader. Å finne en «rettferdig» kostnadsfordeling er utfordrende. Målsettingen med å etablere en slik ordning er å få rekruttert og sikre god tilgang på kvalifiserte fosterhjem i egen region. Dette er til barnas beste, og det vil være positivt for barnas familier og det øvrige nettverket. For kommunene er det sterke grunner for å anta at «Fosterhjem på Helgeland» vil styrke barnevernet i kommunene, og det vil gi positive utslag økonomisk.

For Grane kommune vil dette utgjøre: Dekkes gjennom eget budsjett.

Kommune	50 % innbygger/ 50 % korr.kostn.fordeling Kostnadene 100 % dekket av kommunene selv	50 % innbygger/ 50 % korr.kostn.fordeling Kommunene dekker 50 % - fylkesmannen dekker 50 %
Grane	34.323	17.000.-

Oppsettet reflekterer dagens kostnader ved av fosterhjem for den enkelte kommune. Det må legges inn en faktor som utløser en endring i denne fordelingen, dersom kommunene Lurøy, Grane og Hattfjeldal f.eks. får behov for å plassere to eller flere barn. Da må det utløse et større tilskudd/bidrag til ordningen, der de andre kommunene får tilsvarende reduksjon i sine tilskudd. Et forslag kan være at dette gir en ekstra kostnad på kr. 15 / 20.000.- pr. barn. Ved å slutte seg til ordningen, vil en sikre seg tilgang på kvalifiserte fosterhjem i egen region.

Rådmannens innstilling:

- 1.«Fosterhjem på Helgeland» vedtas i tråd med prosjektrapportens hovedprinsipper og konklusjon.
- 2.Grane kommune vedtar å delta i Fase II – «Fosterhjem på Helgeland».
- 3.Det utarbeides en samarbeidsavtale, inkludert forslag til kostnadsfordeling mellom kommunene for Fase II.
- 4.Det utarbeides en felles søknad om skjønns-/prosjektmidler til Fylkesmannen i Nordland for «Fosterhjem på Helgeland» Fase II – som også inkluderer ressurser for å utrede forslag til akuttberedskap for barnevernet i regionen.
- 5.Det tilsettes en teamleder og prosjektmedarbeider snarest.

Teamleder får ansvaret for å:

- utarbeide forslag til en endelig avtale og modell for samarbeidet
- etablere den nye enheten innenfor vedtatte rammer

Stillingene finansieres av skjønnsmidler og samarbeidskommunene – jf. samarbeidsavtale mellom kommunene (se pkt. 3).

Prosjektrapport

«Fosterhjem på Helgeland»

- et interkommunalt samarbeid mellom
Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Lurøy, Nesna, Rana og Vefsn

Forord

Prosjektleder avleverer denne prosjektrapporten, som i hovedsak er basert på relevant fagstoff, innsamlet data og statistikk, samt drøftinger med ansatte i deltakerkommunenes barneverntjenester. Rapporten bygger også på utredninger fra tidligere år.

Jeg takker ansatte i barneverntjenestene som har bidratt med et godt engasjement og nyttige faglige innspill. Takk til barnevernlederne og sparringspartnerne, assisterende rådmann i Hemnes kommune Rolf Fjellestad og seksjonsleder for barnevernet i Rana kommune, Inger-Ritha Olsen.

En spesiell takk til Universitetslektor Maria Herset ved Nord Universitet, som har bidratt med veiledning knyttet til dataanalyse og statistikk.

Nesna 08.12.2017

Ingeborg Herset

Prosjektleder

FORORD.....	2
BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	4
MÅL FOR PROSJEKTET	4
OM PROSJEKTORGANISERINGENS RAMMEVILKÅR	4
DET STATLIGE BARNEVERNET	5
BISTAND FRA BUFETAT, FOSTERHJEM	5
BISTAND FRA BUFETAT, BEREDSKAPSHJEM	6
ERFARING FRA SAMHANDLING	7
BARNEVERNREFORMEN.....	7
DATAINNSAMLING	9
METODE	9
ANALYSE OG STATISTIKK	10
KOSTNADSBILDET I DAG.....	11
SØSKENPLASSERINGER.....	13
KOMMENTARER TIL KOSTNADSBILDET	15
AKTUELLE TEMA TIL DRØFTING.....	15
TYPER BEREDSKAPSHJEM OG FOSTERHJEM	15
REKRUTTERING	15
ADMINISTRASJON OG LOKALISERING	16
VERKTØY	17
RAMMEVILKÅR FOR HJEMMENE	17
KONKLUSJON.....	18
MÅLEFFEKTER.....	18
ETABLERING OG OPPSTART	19
INVESTERING OG DRIFTSMIDLER	22
RISIKO	22
SAMARBEIDSAVTALE	23
SYSTEMATISK RAPPORTERING.....	25
LITTERATURLISTE:	26
VEDLEGG 1: NØKKELTALL FRA KOMMUNENE	27
VEDLEGG 2: STATISTIKK	28

Bakgrunn for prosjektet

Det har gjennom en årrekke vært drøftet og delvis arbeidet med få etablert et interkommunalt samarbeid innenfor barnevernsområdet på Indre- og Nord-Helgeland. I alt sju kommuner har vært involvert i dette arbeidet: Nesna, Lurøy, Rana, Hemnes, Hattfjelldal, Vefsn og Grane (heretter deltakerkommunene).

Landets kommuner har fått og får stadig flere om mer omfattende oppgaver i barnevernet. Rekruttering av et tilstrekkelig antall fosterhjem som samsvarer med barnas behov, er en hovedutfordring i dagens barnevern enten det blir et kommunalt eller fortsatt skal være et statlig ansvar. Rekruttering av fosterhjem er derfor den oppgaven flere kommuner er bekymret for å overta ansvaret for.

Oppgavene og utfordringene vokser spesielt når det gjelder foster- og beredskapshjem. Barnevernet har stadig større behov for flere slike hjem. Det er behov for å kunne beholde de som alt har tatt på seg denne oppgaven, og det er behov for å styrke pleie og vedlikeholdet av de ulike hjemmene. I tillegg er det en fordel at flest mulig beredskapshjem- og fosterhjem ligger nær omsorgskommunene til barna. Av den grunn var det felles enighet om å gå videre med arbeidet som omfattet rekruttering og oppfølging av foster- og beredskapshjem.

Mål for prosjektet

Målet er å etablere en virksomhet som utgjør en samarbeidsmodell for lokal rekruttering og oppfølging av fosterhjem og beredskapshjem på Helgeland.

Om prosjektorganiseringens rammevilkår

- Styringsgruppe: Rådmennene i deltakerkommunene
- Leder for styringsgruppa: Rådmannen i Hemnes kommune, Amund Eriksen
- Prosjektleder: Barnevernleder i Nesna kommune, Ingeborg Herset
- Prosjektmedarbeider: Seksjonsleder i Rana barnevern, Inger-Ritha Olsen
- Referansegruppe: Barnevernledere og øvrige ansatte i tjenestene

Prosjektleders mandat har dannet grunnlaget for utvikling og etablering av «Fosterhjem på Helgeland». Prosjektleder har utarbeidet prosjektplanen og ledet arbeidet, og det har vært prosjektleders ansvar å legge føringer i prosessen og tilpasse rammen for arbeidet. Prosjektleder har foretatt vurderinger og konkludert i tråd med prosjektets idé. Konklusjonene er begrunnet i prosjektrapporten – som bygger på dataanalysen, samt faglige innspill som har framkommet i samarbeidsmøtene.

De samarbeidende kommunene fikk kr 350 000 som delfinansiering av prosjektet av Fylkesmannen i Nordland. Rammen for prosjektet var på kr 720 000. Dette skulle finansiere lønns- og personalkostander, kurs, reise mv. Tidligere hadde de syv kommunene godkjent en felles finansiering på kr 10 000 pr kommune, samt kr 1 pr innbygger som skulle gå til utredningsprosjektet. Samlet utgjorde dette ca kr 120 000. For å få fullfinansiert prosjektet manglet det således kr 250 000. Dette ble likt delt mellom deltakerkommunene og utgjorde kr 37 710 pr kommune. Øvrig ressursbruk ble hentet fra barneverntjenestene i samtlige av deltakerkommunene. Barnevernleder i Nesna kommune, Ingeborg Herset, ble engasjert i prosjektlederjobben. Hun har hatt delvis permisjon fra sin stilling som barnevernleder og startet med arbeidet 1. februar 2017. Seksjonsleder i Rana barnevern har vært prosjektmedarbeider og bidratt direkte inn prosjektet.

Det statlige barnevernet

Bistand fra Bufetat, fosterhjem

Barneverntjenesten har ansvaret for alle oppgaver i barnevernloven som ikke uttrykkelig er lagt til et statlig organ. Bistandsplikten til Barne-, ungdoms og familieetaten (Bufetat) fremgår av barnevernloven § 2-3 annet ledd bokstav a. Bufetat har etter anmodning fra kommunen en plikt til å bistå barneverntjenesten med plassering av barn utenfor hjemmet. Bufetat har også ansvar for rekruttering og formidling av fosterhjem og institusjonsplasser, jf. barnevernloven § 2-3 annet ledd bokstav b. Rekrutteringsansvaret innebærer at det til enhver tid skal finnes et tilstrekkelig antall fosterhjem og institusjonsplasser tilgjengelig, og et tilstrekkelig differensiert institusjonstilbud i den enkelte region. Innholdet i bistandsplikten må ses i sammenheng med kravene til forsvarlighet i barnevernloven § 1-4. Bufetats ansvar

for bistand ved plassering utenfor hjemmet innebærer et ansvar for å hjelpe kommunal barneverntjeneste til å finne riktig tiltak for barnet.

Kommunal barneverntjeneste avgjør om det er et behov for å plassere et barn utenfor hjemmet, og hvorvidt det er behov for institusjon- eller fosterhjemstiltak. Bufetat skal ved utøvelsen av bistandsplikten bygge på kommunens faglige vurderinger. Dersom kommunen bestemmer at et barn skal tilbys institusjon, skal Bufetat bistå. Bufetat avgjør imidlertid hvilke institusjoner som kan tilbys basert på en vurdering av barnets beste. Oppgave- og ansvarsfordelingen mellom stat og kommune på fosterhjemområdet innebærer at Bufetat har ansvar for at det til enhver tid finnes et tilstrekkelig antall fosterhjem som kan ivareta barn med ulike behov. Bufetat har også ansvaret for opplæring av fosterhjemmene, og formidling av fosterhjem etter søknad fra kommunen. Bistandsplikten forutsetter at Bufetat på kommunens anmodning tilbyr et forsvarlig fosterhjem for det aktuelle barn. Kommunen kan etter en forsvarlig vurdering velge å akseptere eller avvise fosterhjemmet som tilbys fra Bufetat. Kommunal barneverntjeneste avgjør valg av fosterhjem til det enkelte barnet, men i praksis må kommunene ta til takke med det de får og en kan ikke velge. Når det er fattet vedtak er det kommunen som har ansvaret for å iverksette og følge opp barn i tiltak, også ved plasseringer utenfor hjemmet, jf. barnevernloven § 2-1 femte ledd, bokstav d. Den kommunen som fosterhjemmet ligger i, har ansvaret for godkjenning og tilsyn av hjemmet.

Bistand fra Bufetat, beredskapshjem

Dersom barnet er uten omsorgspersoner eller er i umiddelbar fare for å bli vesentlig skadelidende, kan barnet plasseres utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven § 4-6 første og andre ledd. En forsvarlig utøvelse av bistandsplikten vil i slike situasjoner alltid utløse en umiddelbar plikt for Bufetat til å skaffe fosterhjem eller plass på institusjon når barneverntjenesten anmoder om dette. Vedtak med hjemmel i barnevernloven § 4-4 sjette ledd gir ikke automatisk en plikt for Bufetat til umiddelbart å skaffe fosterhjem eller plass i institusjon. Normalt vil slike vedtak være planlagte plasseringer som ikke gjør det nødvendig med umiddelbar flytting av barnet. Hvor raskt Bufetat plikter å tilby barneverntjenesten et forsvarlig plasseringssted er ikke knyttet til barneverntjenestens bruk av plasseringshjemmel.

En forsvarlig utøvelse av bistandsplikten ved plasseringer etter barnevernloven § 4-4 sjettede ledd må vurderes konkret opp mot barnets situasjon.

Erfaring fra samhandling

Etter reformen i 2004 har det vært gjennomført en rekke undersøkelser og evalueringer av barnevernstjenesten og konsekvenser av omleggingen. Selv om undersøkelsene har vist til dels sprikende resultater, er det sammenfallende erfaringer som går igjen. Utfordringer som har blitt trukket fram er særlig knyttet til:

- uklarheter i oppgave- og ansvarsdelingen mellom stat og kommune
- unødvendig og ressurskrevende byråkrati og dobbeltarbeid
- overprøving av kommunens beslutninger fra statlig hold - mangel på ressurser i kommunal barnevernstjeneste
- mangelfullt eller utilfredsstillende tilbud fra Bufetat - uenighet knyttet til hvem som skal betale for tiltakene
- en kostnadsutvikling i barnevernet som er langt høyere enn forventet
-

Kommunene opplever at Bufetat i noen grad oppfyller bistandsplikten, men at tiltakene ikke alltid svarer til forventningene. Kritikken fra kommunene handler om at de hjemmene (tiltakene) som tilbys som oftest ligger langt unna egen region, gjerne lokalisert i de nordligste fylkene. Det fører blant annet til store omkostninger for kommunene, personellmessig og økonomisk. Kommunene opplever også at Bufetat ikke klarer å skaffe de forsterkede tilbudene som kommunen har behov for, når det gjelder fosterhjem og institusjonsplasser til et økende antall barn og ungdom med omfattende hjelpebehov. (KS – Barnevernet i små kommuner, 2012)

Barnevernreformen

Departementet foreslår at kommunene gis fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem. Kommunenes ansvar for oppfølging av fosterhjem foreslås også presisert, og utvidet til å omfatte generell veiledning. Kommunenes plikt til å søke etter fosterhjem i barnets familie og nære nettverk foreslås lovfestet. Departementet mener at Staten fortsatt bør ha ansvar for å rekruttere fosterhjem til kommunene, men varsler at det langsiktige målet er et helhetlig og sammenhengende kommunalt ansvar for ordinære fosterhjem. Departementet foreslår videre å lovfeste at Bufetat, i særlige tilfeller, kan tilby kommunene spesialiserte fosterhjem for barn med særskilt

store utfordringer. Det varsles at kommunenes rammer for bruk av private aktører i barnevernet vil bli utredet, med hovedvekt på fosterhjemsområdet.

Departementet har i utformingen av de konkrete endringsforslagene tatt hensyn til de bekymringene mange høringsinstanser har fremmet om kommunenes evne til å ivareta mer ansvar på en forsvarlig måte. En god gjennomføring av barnevernsreformen tilsier en mer moderat oppgaveoverføring i første omgang, samtidig som det legges til rette for ytterligere ansvarsoverføringer senere.

Departementet foreslår ikke å overføre ansvaret for fosterhjemsrekruttering til kommunene nå. Departementet holder imidlertid fast ved forslagene om at kommunene skal gis fullt finansieringsansvar for ordinære fosterhjem og økt finansieringsansvar for andre tiltak utenfor hjemmet som tilbys av Bufetat.

Regjeringen har som et langsiktig mål at kommunene skal overta Bufetats ansvar for rekruttering av fosterhjem, og slikt sett få et sammenhengende oppgaveansvar på fosterhjemsområdet. Kvalitetsfremmende tiltak i det kommunale barnevernet vil legge til rette for økt ansvar, i tillegg til de effekter kommunereformen vil gi i form av større og mer robuste kommuner.

Finansieringssystemet må videre innrettes slik at kommunene og staten har insentiver til å velge tiltak og tjenester som i innhold, omfang og lengde er tilpasset barnas behov. Dette taler blant annet for en avvikling av refusjonsordningen for forsterkning av ordinære fosterhjem, slik at kommunene får større mulighet og bedre insentiver til å innrette fosterhjemstiltak i tråd med det enkelte barns behov. Det har videre betydning for fastsettingen av nivået på den kommunale egenbetalingen for spesialiserte statlige institusjons-, fosterhjems- og hjelpetiltak. Departementet legger opp til å innrette egenbetalingen slik at det som hovedregel vil være mer lønnsomt for kommunene å velge kommunale tiltak, som for eksempel fosterhjem, fremfor statlige og mer inngripende tiltak. Samtidig bør ikke egenbetalingen for statlige tiltak være så høy at kommunene vegrer seg for å velge slike tiltak når dette er til det beste for barnet.

Målet om at kommunene skal velge riktige tiltak til det enkelte barn, henger også sammen med målet om effektiv ressursbruk. Dersom barna får tiltak som er tilpasset deres behov og som har tilsiktet effekt, vil vi få mer ut av samfunnets ressurser og kommunene vil kunne hjelpe flere barn med midlene som bevilges til barnevernet og tilgrensende tjenester. Kommunene vil med forslagene i denne proposisjonen få økte

utgifter til institusjonsplasseringer, fosterhjem og spesialiserte hjelpetiltak. Kommunene vil bli finansiert for anslåtte merutgifter gjennom en økning i rammetilskuddet. Utgiftene til barnevernstiltak kan imidlertid være uforutsigbare og vanskelige å planlegge. Hvordan dette slår ut for kommunene, vil henge sammen med blant annet kommunestørrelse, kommunens økonomiske situasjon og antall barn med behov for tiltak.

Det er grunn til å anta at høye utgifter til barnevernstiltak i enkelte tilfeller vil være utfordrende. Regjeringen er opptatt av å balansere de ønskede insentivene til forebygging opp mot risikoen for at store og uforutsette utgifter til barnevernstiltak gir virkninger som ikke er til barnets beste. Departementet vil frem mot iverksettelse av reformen utrede og foreslå tiltak som kan avlaste kommuner økonomisk ved behov for ekstraordinære dyre tiltak. (Regjeringen, Prop. 73 L (2016–2017), Endringer i barnevernloven) I skrivende stund er ikke reformen iverksatt.

Datainnsamling

Metode

Det er anvendt kvantitativ metode i form av spørreskjema for innhenting av data fra kommunene. Data viser omfanget av omsorgstiltakene knyttet til både fosterhjem- og beredskapshjem og det er innsamlet tall fra de siste fem årene: 2012-2016.

Den ene delen omhandler beredskapshjem. Statistikken synliggjør hvilken måned akutt plasseringer inntraff, samt plasseringens varighet. Det ble spurt etter antall barn som ble plassert i fosterhjem for hvert av årene, om fordeling (søsken) i antall hjem, hvor mange av barna som ble plassert hos familie/ nettverk, om det har vært behov for skjerming, alder på barna og om barna var utenlandsk opprinnelse.

Det andre området viser behov for fosterhjem. Det ble innhentet data på antall barn som ble plassert i fosterhjem for hvert av årene, om fordeling (søsken) i antall hjem, hvor mange av barna som ble plassert hos familie/ nettverk, om det har vært behov for skjerming, alder på barna og om barna var utenlandsk opprinnelse

En såpass omfattende undersøkelse ble vurdert som nødvendig med tanke på prosjektets mål, spesielt i forhold til rekrutteringsomfanget framover.

Som en del av datagrunnlaget er det også vist til tre ulike kostnadseksempler.

Analyse og statistikk

Analysen viser som forventet at det er ulike behov i kommunene. Grane og Hattfjelldal har ikke iverksatt omsorgstiltak, hverken i beredskapshjem eller i fosterhjem de siste fem årene. Hemnes og Lurøy har hatt relativt få behov for beredskapshjem, sammenliknet med Nesna kommune som viser til relativt høy aktivitet. Bykommunene Rana og Vefsn topper naturligvis statistikken – og Vefsn ligger ikke langt bak Rana. Sammenlagt viser det seg at det er flest 0-1-åringer som ble plassert i beredskapshjem. Det er også mange barn over 12-årsalderen. Over halvparten av barna var «enebarn», videre fordelt i søskengrupper på inntil fem barn, med ett unntak; en stor søskengruppe.

Andelen plasseringer i familie/ nettverk er relativ liten, men det er store variasjoner mellom bygd og by. Når det gjelder andelen barn med utenlandsk opprinnelse, så utgjør denne omlag en fjerdedel. Statistikken viser at antall plasseringer i beredskapshjem fordeler seg jevnt i løpet av året, men i oktober er det størst aktivitet og i mars – hva dette kommer av er vanskelig å si.

Fosterhjemsstatistikken viser som forventet sammenfallende tall med beredskapshjem, men det er unntak. Lurøy ligger relativt lavt når det gjelder behov for fosterhjem, sammenliknet med Nesna og Hemnes kommune som har en relativt stort behov. Rana kommune topper også her statistikken, med Vefsn kommune like under. Sammenlagt viser det seg at det er flest 15-åringer som ble plassert i fosterhjem, men de yngste barna og 11-åringen utgjør også på dette området en stor andel. Over halvparten av barna var «enebarn»; videre fordelt i søskengrupper på inntil fem barn.

Andelen plasseringer i familie/ nettverk er liten, men også på dette området finner vi store variasjoner mellom bygd og by. Når det gjelder andelen barn med utenlandsk opprinnelse, så utgjør det også her omlag en fjerdedel av det totale bildet. Statistikken viser at antall plasseringer i beredskapshjem fordeler seg relativt jevnt på årets måneder. I oktober er det størst aktivitet og i mars liten, uvisst hvorfor.

Samlet sett, for alle kommunene, de siste fem årene, viser statistikken 112 plasseringer i beredskapshjem, med påfølgende 92 fosterhjems plasseringer.

Kostnadsbildet i dag

For å tydeliggjøre kostnadsbildet vises tre kostnadsoppsett:

- A: Et statlig forsterket hjem (Bufetats)
- B: Et kommunalt lokalt hjem med forsterkningstiltak
- C: Et ordinert lokalt kommunalt hjem

Regnestykkene viser at den økonomiske differanse mellom A og C er kr 370 000.

Differansen mellom A og B er kr 150 000.

Eksemplene er basert på plassering av ett barn. I de tilfeller det gjelder to barn i samme hjem, blir differansen betydelig større, noe vi kommer tilbake til.

I eksempel A legges det til grunn at hjemmet ligger utenfor vår region, med alle meromkostninger det innebærer.

A: Statlig beredskapshjem/fosterhjem	Est. utgifter
Månedlig sats for kommunal egenandel statlig beredskapshjem/ fosterhjem kr 32 370.- x 12 måneder	390 000
Etableringstilskudd første året, 20 000	20 000
Saksbehandling og møter med Bufetat	10 000
Reiseutgifter ved plassering: bil, fly, taxi, diett etc for barnet og to ansatte i barnevernet, estimert Widerøes snittpris 3 000 en vei, samt overnatting på hotell for ansatte	20 000
Reiseutgifter knyttet til minimum fire lovpålagte fosterhjemsbesøk av en ansatt: bil, fly, taxi, diett etc	25 000
Reiseutgifter knyttet til fire (minimum) samvær i året for foreldrene: bil, fly, taxi, diett etc	50 000
Diverse; eks samvær med tilsyn, ordinært tilsyn fire ganger i året, behandlinger, eventuelt	80 000
Sum avrundet	600 000

B: Kommunalt forsterket beredskapshjem/ fosterhjem	Est. utgifter
Månedlig fosterhjemsgodtgjøring (utgiftsdekning) kr 6 375 pr barn i 12 måneder	77 000
Arbeidsgodtgjøring (frikjøp fra ordinært arbeid), en forelder	600 000
Etableringstilskudd første året kr 20 000	20 000
Reiseutgifter ved plassering: bil, båt, diett etc for ett barn og to ansatte i barnevernet, est. 100 km	2 000
Minimum fire fosterhjemsbesøk i året: bil, båt, diett etc	5 000
Fire (minimum) samvær i året for hver av foreldrene: bil, båt, diett etc	10 000
Diverse, eksempelvis samvær med tilsyn, ordinært tilsyn fire ganger i året, utg. til behandling, ev	20 000
Sum	730 000
Refusjoner Bufetat (Arbeidsgodtgjøring + utgiftsdekning, minus kommunal egenandel pr mnd kr 32 370 x 12, årlig 388 440)	- 290 000
Sum avrundet	450 000

Månedlig fosterhjemsgodtgjøring (arbeidsgodtgjøring og utgiftsdekning) kr 14 275.- x 12 måneder	170 000
Etableringstilskudd første året 20 000	20 000
Reiseutgifter bil, båt, diett etc for barnet og to ansatte i barnevernet, est. 100 km en vei	2 000
Minimum fire fosterhjemsbesøk i året: bil, båt, diett etc	5 000
Fire (minimum) samvær i året for hver av foreldrene: bil, båt, diett etc	10 000
Diverse, eksempelvis samvær med tilsyn, ordinært tilsyn fire ganger i året, utg. til behandling, eventuelt	20 000
Sum avrundet	230 000

Det er verdt å merke seg at alle omkostningene ikke er tatt med, eksempelvis barneverntjenestenes ressursinnsats knyttet til oppfølging, tjenestereiser, overtidslønn, avspaseringer og den innvirkning det har på den øvrige driften.

(Foto: Norsk fosterhjemsforening)

Søskenplasseringer

Som nevnt vil det i de tilfeller det er *to* barn i samme hjem bli en betydelig større differanse. Differansen mellom A og C er da kr 570 000. Differansen mellom A og B er kr 460 000. Sett i et større perspektiv, for 10 hjem av denne typen er differansen kr 4 600 000 pr år. Dette vises i form av de samme regnestykkene:

- A: Et statlig forsterket hjem (Bufetat)
- B: Et kommunalt lokalt hjem med forsterkningstiltak
- C: Et ordinært lokalt kommunalt hjem

A: Statlig beredskapshjem/fosterhjem, søskenplassering	Est. utgifter
Månedlig sats for kommunal egenandel knyttet til statlig beredskapshjem kr 32 370.-, x to barn, 12 måneder	780 000
Etableringstilskudd første året 20 000.-, for to barn kr 40 000.-	40 000
Reiseutgifter ved plassering: bil, fly, taxi, diett etc for to barn og to ansatte i barnevernet, estimert Widerøes snittpris 3 000.- en vei, samt overnatting på hotell for ansatte.	25 000
Minimum fire fosterhjemsbesøk av en ansatt i året: bil, fly, taxi, diett etc	25 000
Fire (minimum) samvær i året for hver av foreldrene, bil, fly, taxi, diett etc	50 000
Diverse, eks samvær med tilsyn, ordinært tilsyn fire ganger i året, behandling, eventuelt	80 000
Sum avrundet	1 000 000

B: Kommunalt forsterket beredskapshjem/ fosterhjem, søskenplassering	Est. utgifter
Månedlig fosterhjemsgodtgjøring (utgiftsdekning) kr 6 375.- pr barn i 12 måneder x to barn	150 000
Arbeidsgodtgjøring (frikjøp fra ordinært arbeid), en forelder	600 000
Etableringstilskudd første året 20 000.-, x to barn kr 40 000.-	40 000
Reiseutgifter ved plassering: bil, båt, diett etc for to barn og to ansatte i barnevernet, est kjørelengde 100 km	2 000
Minimum fire fosterhjemsbesøk i året. Bil, båt, diett etc	5 000
Fire (minimum) samvær i året for hver av foreldrene, bil, båt, diett etc	10 000
Diverse, eksempelvis samvær med tilsyn, ordinært tilsyn fire ganger i året, utg. til behandling, eventuelt	20 000
Sum	827 000
Refusjoner fra Bufetat	-288 000
Sum avrundet	540 000

Månedlig fosterhjemsgodtgjøring (arbeidsgodtgjøring og utgiftsdekning) kr 14 275.- x to barn, 12 måneder	350 000
Etableringstilskudd første året 20 000.-, x to barn kr 40 000.-	40 000
Reiseutgifter bil, båt, diett etc for to barn og to ansatte i barnevernet, est. kjørelengde til hjemmet 100 km	2 000
Minimum fire fosterhjemsbesøk i året: bil, båt, diett etc	5 000
Fire (minimum) samvær i året for hver av foreldrene: bil, båt, diett etc	10 000
Diverse, eksempelvis samvær med tilsyn, ordinært tilsyn fire ganger i året, utg. til behandling, eventuelt	20 000
Sum avrundet	430 000

Kommentarer til kostnadsbildet

Statistikkdelen i prosjektrapporten viser at kommunene samlet (de siste fem årene) har hatt vel hundre tiltak i beredskapshjem/ fosterhjem. Nøkkeltall for den enkelte kommune og sammenlagt er i vedlegg 1 i rapporten.

Overslagsregningen i kostnadseksemplene viser betydelige differanse mellom ulike hjem. Ytterste konsekvens (søskenplasseringer, modell A sammenliknet med B og C) viser en differanse på om lag fem hundre tusen kroner. Regnes differansen inn i totalbildet (antall plasseringer) for deltakerkommunene blir det mange millioner.

Totalbildet viser imidlertid kunstige høye tall og regnestykket kan ikke isolert sett legges til grunn, da det er skjulte variabler. For det første har vi pr i dag flere hjem som faktisk er lokalisert på Helgeland. En annen variabel handler om at enkelte hjem rommer søskenplasseringer, som vist i andre tabellsett.

En tredje variabel er at forsterkningstiltak knyttet til ett enkelt barn erfaringsvis kan gi gode bieffekter for søsken, sett i sammenheng med søskenplasseringer. Dette er variabler som vil påvirke på kostnadsbildet, også i tiden som kommer.

Aktuelle tema til drøfting

Fem områder ble drøftet da ansatte i barneverntjenestene var samlet til to arbeidsdager høsten 2017. Hensikten var skape engasjement for prosjektarbeidet, samt sammenfatte faglige innspill. Deltakerne ble inndelt i interkommunale drøftingsgrupper og svarene ble lagt fram i plenum. Svarene fra gruppearbeidene er nedtegnet og har dannet grunnlaget for konklusjonen i prosjektrapporten.

Typer beredskapshjem og fosterhjem

På bakgrunn av datainnsamling og statistikk er det vurdert hvilke beredskapshjem og fosterhjem vi trenger. Det er også drøftet om det er ei målsetting å rekruttere hjem som tar imot ett eller flere barn, yngre eller eldre barn. I tillegg spørsmål knyttet til hjemmenes kompetanse og etnisitet. Siden en fjerdedel av barna er av utenlandsk opprinnelse bør en vurdere om også minoritetshjem skal rekrutteres.

Rekruttering

Hvem og hvordan vi skal rekruttere beredskapshjem og fosterhjem er to av kjernespørsmålene. Det er viktig å vurdere ressursinnsatsen – om det tenkes én

ansatt eller et team. Videre ble det drøftet om det vil være hensiktsmessig å rekruttere fra en kommune eller fra flere. Stikkord som ble lagt til grunn for diskusjonene var teamarbeid, kompetanseheving, organisering, stands, bedriftsbesøk og eksempelvis Facebook. Med tanke på kompetanse i fosterhjemmene så bruker Bufetat i dag blant annet PRIDE-kurs når de skal rekruttere og lære opp potensielle fosterhjem. "Fosterhjem på Helgeland" må organisere en forsvarlig opplæring av hjemmene, men ikke nødvendigvis i samme form som Bufetat. Det forventes at Bufetat kan bidra i prosjektet på dette området, i en oppstartsfasen og der PRIDE må vurderes.

Administrasjon og lokalisering

Det må avklares hvor administrasjonen for "Fosterhjem på Helgeland" skal lokaliseres. Det ble drøftet om det er hensiktsmessig med lokalisering i en eller flere av kommunene (desentralisering). Videre hvilke oppgaver som bør legges til administrasjonen. Viktige stikkord knyttet til denne delen var "fosterhjemsbank", registreringer, internkontroll, tekniske løsninger, vedlikehold og kommunikasjon. Noen kommuner vil i perioder kunne ha kontakt med potensielle fosterhjem som de for øyeblikket ikke har bruk for. Andre ganger bør eller kan ikke barnet plasseres i fosterhjem i egen kommune. I slike tilfeller vil det være behov for tilgang til en web-basert løsning, som viser hvilke hjem som er ledige i andre kommuner. En slik løsning vil gi oppdatert og tilgjengelig informasjon om aktuelle hjem for det enkelte barn. Det vil være tidsbesparende, samt gi økt fleksibilitet ettersom rekrutterings-teamet kan skrive elektronisk når de er på hjemmebesøk. Løsningen vil også gi økt sikkerhet med tanke på tilgangsstyring og lagring av sensitiv informasjon knyttet til internkontroll. Oppslag i databasen vil kunne bidra til at barneverntjenestene blir mere treffsikker i valg av forsvarlige omsorgstiltak til barnets beste.

Det er et mål å få på plass et godt internkontrollsystem, spesielt med tanke på at «Fosterhjem på Helgeland» er en interkommunal modell. Den må kvalitetssikres. Systematiske tiltak skal sikre at aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes, blant annet i lys av krav fastsatt i eller i medhold av lov om barnevernstjenester.

Verktøy

Metoder og verktøy er viktige hjelpemidler som anvendes i arbeidet og i godkjenningsprosesser. Det være seg kartlegging, sosialrapport, hjemmebesøk, skjema og kriterier for godkjenning. Ansatte i tjenestene har erfaringer og gode eksempler på materiell som kan tilføres arbeidet. Det innføres et felles kartleggingsystem i rekrutteringsarbeidet, slik at en kvalitetssikrer arbeidet. Samtidig er det viktig å sikre at barn får individuell og faglig vurdering, knyttet til plasseringen. Utvikling av et godt kvalitetssystem skal gi ansatte faglig veiledning og støtte i blant annet kartleggingsarbeidet og godkjenningsprosesser. Hensikten er å sikre gode vurderinger av hjemmene og det enkelte barns behov.

Rammevilkår for hjemmene

Når det gjelder fosterhjemsavtalen for «Fosterhjem på Helgeland» ble det drøftet om tilleggsavtalen skal standardiseres. Dette med tanke på hvilke rammevilkår en tenker å tilby beredskapshjem og fosterhjem. Avtalen ses i lys av fosterhjemsgodtgjøring, forsterkningstiltak, økonomiske tilleggsytelser, veiledning, avlastning og "fosterhjemspoleie" (oppfølging). Det er tydeligvis ulik praksis i kommunene og det har vært et stadig tilbakevendende tema til diskusjon mellom kommunene.

Barnevernet og fosterhjemmene opplever at det er store forskjeller og ulik praksis knyttet til fosterhjemmenes rammevilkår, spesielt når det gjelder skjønnsmessige vurderinger knyttet til økonomi. For å få et tilstrekkelig antall gode, stabile fosterhjem tilpasset det enkelte barns behov, må faglige og økonomiske rammebetingelsene vurderes og være likelydende i virksomheten. Det er derfor av betydning at standardiserte avtaler ivaretar likhetsprinsipper.

Det vektlegges at forsterkning i større grad bør skje gjennom økt oppfølging, veiledning og praktisk tilrettelegging, heller enn gjennom økt økonomisk godtgjøring og frikjøp. Den økonomisk godtgjøring er viktig, men det må ikke gå på bekostning av de faglige forsterkningstiltakene til fosterhjemmet. En slik vridning, fra økonomiske tiltak til faglige tiltak, vil bedre kunne møte barnas behov og gi fosterforeldre støtte for å klare oppdraget.

Konklusjon

Det konkluderes med at «Fosterhjem på Helgeland» etableres i tråd med prosjektets mål, en samarbeidsmodell for lokal rekrutering og oppfølging av fosterhjem og beredskapshjem på Helgeland. Det er viktig å understreke at bakgrunnen for prosjektet er todelt. Det ene handler om barnevernreformen og de utfordringer som kan møte kommunene når den trer i kraft. Det andre er delte erfaringer knyttet til dagens ansvarsfordeling mellom Staten og kommunene.

Det vurderes altså som formålstjenlig å etablere «Fosterhjem på Helgeland» uavhengig av barnevernreformen.

Måleffekter

Et større kommunalt ansvar for fosterhjemsomsorgen vil gi positive måleffekter:

- En unngår brudd i geografisk tilhørighet hos barnet der det er formålstjenlig
- Minimering av stress for barnet og biologisk familie knyttet til reise og samvær
- Styrking av samarbeidet i nærhet mellom barnevernet og fosterforeldrene
- Standardisering av avtaler for hjemmene som ivaretar likhetsprinsipper
- Nærhet vil kunne kvalitetssikre eventuelle forsterkningsbehov i fosterhjemmene
- Redusering av kostnader/ arbeid knyttet til etablering og fosterhjemsoppfølging
- Kommunene kan dra vekslers på hverandre i et helhetlig arbeidet, eks sambruk

Fosterhjem lokalt vil bidra til barna ikke må flytte langt vekk fra alt de kjenner. At barnet får bli i et kjent miljø kan være betryggende for alle parter, og overgangen til et fosterhjem kan bli lettere. Dette må være hovedmålet, at barnet får bli boende i regionen og slipper å flytte til en annen landsdel. Barnevernet erfarer at det er flere negative konsekvenser knyttet til plasseringer andre steder i landet som ligger langt unna vår region. Barnet opplever brudd i sin geografiske tilhørighet og en ser flere tydelige stressfaktorer knyttet til selve plasseringen, biologisk familie, reiser og samvær. Med nærhet til hjemmene vil samarbeidet med barnet, biologisk familie og fosterforeldrene bli bedre – måleffekten kan forebygge brudd.

Enkelte viser til at de har bedre erfaring med de fosterhjemmene de har rekruttert selv enn de som er rekruttert gjennom Bufetat. På den annen side vil det ikke alltid

være formålstjenlig å la barnet bli boende i egen kommune. Dette skyldes eksempelvis behovet for skjerming.

Nærhet mellom barneverntjenestene og hjemmene vil kunne kvalitetssikre eventuelle forsterkningsbehov og en oppnår bedre kontinuitet i arbeidet. Sett i en større sammenheng vil også en god måleffekt være reduserte kostnader og arbeidsmengde i barnevernet, knyttet til etablering og den videre fosterhjemsoppfølgingen.

Et godt samarbeid mellom fosterforeldre og barnevern minsker risikoen for en negativ utvikling hos barnet, blant annet ved at det gir mulighet til å ligge i forkant av vanskelige situasjoner som måtte oppstå. Godt samarbeid styrker fosterforeldrenes mulighet til å gi fosterbarnet god omsorg. Fosterforeldre som står i en utfordrende hverdag og som trenger forståelse, støtte og hjelp fra barneverntjenesten, vil i større grad få veiledning når nærhetsprinsippet ivaretas allerede i rekrutteringsarbeidet. I et interkommunalt samarbeid vil det være mulig for deltakerkommunene i prosjektet å kunne rekruttere, lære opp og gi veiledning til fosterforeldre.

Det er ingen tvil om at prosjektet vil gi økonomiske innsparinger, da meromkostningene ved å benytte hjem langt unna er betydelige. Fokuset, uavhengig av økonomi, må uansett være å sørge for at en forvalter loven riktig og ivaretar prinsippet om forsvarlige tiltak, også når det gjelder omsorgstiltak og hensynet til barnets beste.

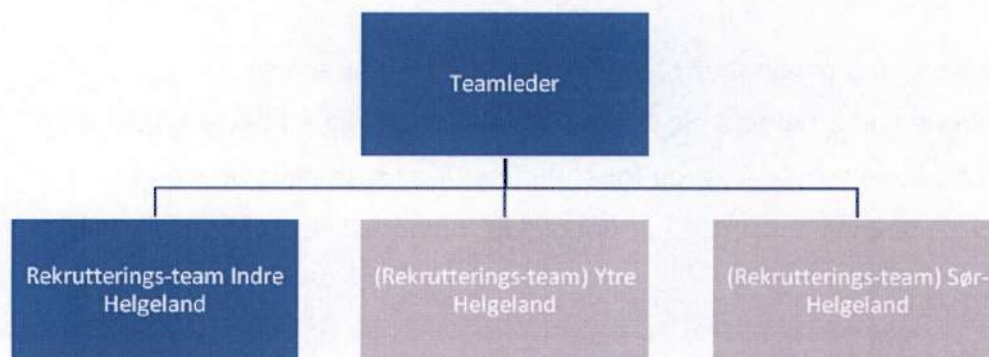
Etablering og oppstart

Det vurderes som realistisk med oppstart på nyåret 2018. Det tilsettes en teamleder i forkant som skal etablere og lede «Fosterhjem på Helgeland». Teamleder må ha erfaring fra barnevernsarbeid og fosterhjemsarbeid. Det er ønskelig med erfaring fra ledelse, økonomistyring og prosjektarbeid, men ingen betingelse. Ut over dette vektlegges det god egnethet, spesielt med tanke på nytenkning, kommunikasjon, samarbeid og god forvaltningsskikk.

Teamleder skal ivareta administrasjonen for «Fosterhjem på Helgeland». Den skal ta ansvaret for å få på plass database-løsninger, opplæring, utarbeide driftsbudsjett,

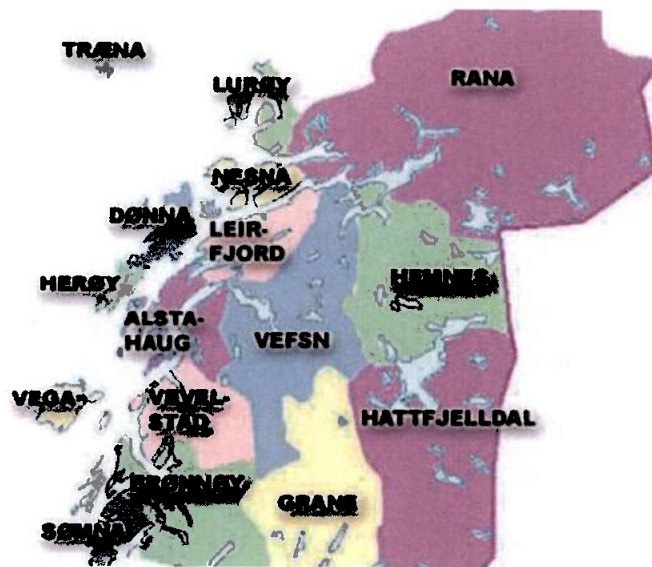
lede rekrutterings-teamene, samt etablere og iverksette internkontrollsystemene. Teamleder skal systematisk rapportere til deltakerkommunene.

I den daglige driften søker teamleder søke faglig støtte hos barnevernleder der enheten lokaliseres. Barnevernleder skal ha det faglig lederansvaret. «Fosterhjem på Helgeland» skal forvalte et område som er nærliggende barnevernloven og forskrift om fosterhjem, og skal således ikke underlegges en annen faginstruks. Øvrig personalansvar kan tillegges annen enhet hvis det er hensiktsmessig. Det må vurderes om barnevernlederressursen kan tas av eksisterende driftsramme eller om det skal tilføres noe, da arbeidssituasjonen til barnevernlederne generelt er presset. Av den grunn må ressursbruken avtales slik at det blir forutsigbart for den aktuelle barnevernlederen og den øvrige tjenestedriften.

Det anbefales at fem årsverk utgjør teamet (en teamleder og fem ansatte). Når det gjelder kompetansebehovene i rekrutteringsteamet, så vil det være et krav om erfaring fra barnevern, særlig fra arbeid med fosterhjem.

På sikt er det tenkelig at en drifter med tre rekrutterings-team, ett i hver av regionene Indre-, Ytre og Sør-Helgeland, hvis de etter hvert å gå inn i samarbeidet.

(Kilde: Dagbladet.no)

På bakgrunn av datainnsamling og statistikk vises et behov for inntil 20 fosterhjem pr år. Ved oppstart bør beredskapshjem i første omgang prioriteres. Avtaleinngåelse med beredskapshjem bør bygges på en femårsperiode. Hjemmene inngår etter hvert oppdragsavtaler med kommunene tilknyttet hvert enkelt barn.

For ungdom anbefales det å etablere en boenhet som kan romme flere og som trenger midlertidige, kortvarige plasseringer i akutte situasjoner. En boenhet må utredes ordentlig og forsvarlighetsprinsipper skal ivaretas.

Beredskapshjem, fosterhjem og ev boenhet for unge kan etableres i andre kommuner enn der administrasjonen lokaliseres.

Det anbefales at akuttberedskap for deltakerkommunene legges til «Fosterhjem på Helgeland». Kommunene har fått ansvaret for akuttberedskap i barnevernet. Å få på plass en 24/7-beredskap vil bli en stor og krevende oppgave for de aller fleste kommuner – både små og større. Ingen av kommunene som deltar i dette arbeidet har fått på plass slik beredskap. Skal kommunene i vår region ha mulighet for å få på plass en slik beredskap, så krever det at samarbeid mellom kommunene.

Investering og driftsmidler

Lønn til teamleder og rekrutteringsteamet, i tillegg til reiseutgifter, vil utgjøre de største utgiftspostene i driften. En må vurdere om grunnkostnader som husleie og administrative utgifter knyttet til lokaliseringkommunen skal legges inn i budsjettet. Ansvar for utarbeidelse av et detaljert driftsbudsjett tillegges teamleder.

Det bør investeres i en mobil web-basert løsning som er optimalisert for nettbrett.

Prosjektleder foreslår at det søkes velferdsteknologiske prosjektmidler særskilt til den delen. Drift av data, telefoni, nettverksdrift, serverdrift, ikt-support vil framkomme som synlige utgifter i virksomheten.

Det er en utfordring å skulle estimere "inntekter" i prosjekter nå, men på sikt ville en kunne se de økonomiske gevinstene sammenliknet med tidligere års regnskap.

Med tanke på finansiering så foreslås det at kommunene søker prosjektskjønnsmidler for 2018 både til etablering og drift. Fylkesmannen synliggjør hvert år satsningsområder som de ønsker at kommunene i Nordland skal ha fokus på i utviklingsarbeid. Satsningsområdene fremkommer på bakgrunn av Fylkesmannens opplevde behov i Nordlandskommunene, og bidrar til at man utnytter fordelen ved at flere kommuner jobber med de samme utfordringene samtidig. Praksisen med å følge opp allerede igangsatte prosjekter vil følges opp, men satsningsområdene vil ved årets tildeling tillegges betydelig vekt.

For å få tildelt prosjektmidler må kommunene i søknaden kunne vise til en gjennomtenkt og realistisk prosjektplan. Kommunen må beskrive sine utfordringer godt, og kunne vise til klare målsetninger for hva de ønsker å oppnå med prosjektet. Kommunen må også begrunne valget av virkemidler/ løsninger som skal testes ut i prosjektet. (Fylkesmannen i Nordland, 2017)

Risiko

Den økonomiske risikoen ved å gå inn i samarbeidet vurderes som lav for deltakerkommunene, da differansen i kostnadsoppsettene er betydelige.

En aktuell problemstilling er at et par av småkommunene ikke har iverksatt omsorgstiltak de siste fem årene. Disse vil kanskje nøle med å investere i et interkommunalt samarbeid. På den annen side er behovene vanskelig å forutse,

spesielt når det gjelder omsorgstiltak. I tillegg vil barnevernreformen på sikt trolig påtvinge kommunene ansvaret, da det er varslet en ressursvridning fra statlig til kommunal linje.

En annen risiko vil kunne oppstå hvis innsatsen blir for liten i forhold til behovene. Hvis en ikke klarer å rekruttere tilstrekkelig antall hjem pga av for liten kapasitet, vil en heller ikke dekke det totale behovet til deltakerkommunene. Det vil være svært uheldig hvis uttak av hjem (som en konsekvens av dette) foretas av "første mann til mølla" - prinsippet. Av den grunn bør en på sikt vurdere å dimensjonere enheten større, hvis behovet tilsier det.

«Fosterhjem på Helgeland» blir et supplement til Bufetats fosterhjemtjeneste og i praksis en konkurrent til Staten. Om dette vil utgjøre en risiko eller ikke er vanskelig å vurdere, men press i rekrutteringsarbeidet vil bli merkbart med flere aktører. En tredje side er private aktører som allerede er svært aktive, og som tilbyr langt bedre økonomiske avtaler for aktuelle fosterhjem. Når det er sagt så er det kommunene selv som fatter beslutninger om valg, godkjenning og avtaleinngåelse med hjem.

En annen mulig risiko er kompetansen hjemmene og uttak. Det vil være uforsvarlig å ikke be Bufetat om bistand i tilfeller der det stilles store kompetansekrav til fosterhjemmene. En må ikke komme i en situasjonen der uttak av hjem fra «Fosterhjem på Helgeland» med de økonomiske besparelser det gir, kommer før prinsippet om valg av forsvarlige tiltak. Deltakerkommunene skal ikke «skille seg» fra Bufetat.

Til sist nevnes systematiske gjennomgang i driften, spesielt i oppstartsfasen, da det vil danne utgangspunkt for planlegging, utarbeide og revidere rutiner og prosedyrer. Ett tiltak er risiko- og sårbarhetsanalyse, eksempelvis rutiner for å avdekke områder i virksomheten hvor det er fare for svikt, bruk av sjekklister knyttet til enheten og revidering av internkontrollsystemet.

Samarbeidsavtale

Fordi kommunene er forskjellige (i størrelse og i hvor stor grad de har ressurser til å delta), må det inngås forpliktende avtale mellom kommunene. Samarbeidsavtalen skal omhandle hele virksomheten, administrasjonen, rekrutteringsteamet, rettigheter og forpliktelser, samt økonomiske rammevilkår. En forpliktende samarbeidsavtale vil

skape forutsigbarhet og gode muligheter for god måloppnåelse, styring, systematisk rapportering og kontroll.

Viktige forutsetninger for et godt interkommunalt samarbeid er: vilje til samarbeid, tydelige definerte oppgave- og ansvarlinjer og fungerende administrativt system på tvers av kommunene. Det gjøres et grundig arbeid i etableringen av et felles IT-system.

Ut fra erfaringene som er framkommet gjennom evalueringer fra andre interkommunale barnevernssamarbeid, foreligger det sentrale anbefalinger for kommuner som ønsker å etablere samarbeid. Utdrag av disse er som følger:

- Ha klare mål for samarbeidet og vær tydelig på hva som forventes
- Sørg for tilstrekkelig tid til planlegging, organisering og tilrettelegging før oppstart
- Sørg for at nødvendig infrastruktur er på plass før samarbeidet starter
- Vær bevisst på hva som kreves for å lede endrings- og omstillingsprosesser
- Involver ansatte tidlig i prosessen forut for etableringen av samarbeidet
- Vær bevisst på at det er krevende å samkjøre ulike kulturer
- Klargjør hva "Fosterhjem på Helgeland" innebærer, hvordan det skal jobbes, hvordan rolle- og ansvarfordelingen mellom ulike kommunene skal
- Legge til rette for like samhandlingsrutiner for kommunene som inngår det interkommunal samarbeidet
- Klargjør hva slags type omsorgstiltak det forventes at "Fosterhjem på Helgeland" skal kunne tilby, og hvilke tiltak som man må skaffe på annen måte
- Sørg for nødvendige rutiner for rapportering av status og utvikling av "Fosterhjem på Helgeland" mellom samarbeidskommunene

(Telemarksforskning, s 172)

Som det framgår i prosjektrapporten er mye av dette allerede aktivert og det vil være viktig forutsetning for å sammen skape en livskraftig interkommunal modell.

Systematisk rapportering

Følgende sider skal systematisk rapporteres, slik at ledelsen i deltakerkommunen får nødvendig informasjon og kan følge arbeidet:

- Hvordan har etableringen av "Fosterhjem på Helgeland" påvirket kommunenes økonomistyringsperspektiv og forutsigbarhet? Hvilke rutiner for økonomistyring er etablert, og hvordan fungerer disse?
- Hvordan påvirker kommuneøkonomien muligheter for levering av forsvarlige tjenester som sikrer «barnets beste» knyttet til omsorgstiltak? Hvordan er kompetansen innen dette feltet for tjenesten?
- Hvordan fordeler kostnadene seg på drift og ulike typer omsorgstiltak? I hvilken grad har det skjedd endringer over tid, og hvilke faktorer har eventuelt vært utslagsgivende for disse endringene?
- Hvordan er forholdet mellom kommunenes normerte utgiftsbehov (basert på kostnadsnøkler i inntektssystemet) og faktisk kostnadsbruk på barnevernsområdet knyttet til "Fosterhjem på Helgeland"?
- Har det vært økt fokus på tidlig endringsorientert ressursinnsats, og hvilke erfaringer har man eventuelt med dette?
- I hvilken grad spiller kostnader inn ved vurdering av dimensjonering og valg av ulike tiltak?

(Ibid)

Systematisk rapportering sammenfattet med faglige vurderinger legges til grunn i årlige evalueringer av «Fosterhjem på Helgeland». På den måte kan vi foreta eventuelle justeringer underveis slik at skuta holder en god og stabil kurs.

Litteraturliste:

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet, Saksbehandlingsrundskrivet, 2017:
<https://www.bufdir.no/barnevern/Fagstotte/saksbehandlingsrundskrivet/>

Barnevernloven (1992): Lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100?q=barnevern>

Forskrift om fosterhjem:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659>

Fylkesmannen i Nordland, 2017, Brev om skjønnsmidler 2018

<https://www.fylkesmannen.no/Images/Bilder%20FMNO/Illustrasjonsbilder%20Symboler/Skj%C3%B8nnsmidler%202018.pdf>

KS, Barnevernet i små kommuner, (2012):

<http://www.ks.no/contentassets/c307283818aa43b998ec2079d53ece80/rapport-barnevernet-i-sma-kommuner.pdf>

Norsk fosterhjemsforening, artikkel om samarbeidsklima mellom fosterforeldre og barnevern (2017):

<http://www.fosterhjemsforening.no/fagkunnskap/temasider/samarbeid-mellom-fosterforeldre-og-barnevern/>

Regjeringen, Prop. 73 L (2016–2017), Endringer i barnevernloven

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-73-l-20162017/id2546056/sec17>

Telemarksforskning, Evalueringer av interkommunale barneverntjenester, 2016:

https://www.fylkesmannen.no/XformFiles/Fylkesmannen%20i%20S%C3%B8r-Tr%C3%B8ndelag/Interkommunale%20barnevern%20S%C3%B8r-Tr%C3%B8ndelag_Telemarksforskning_3.pdf

Utredning interkommunalt samarbeid (2015), Synnøve Ødegård, Hemnes kommune

Vedlegg 1: Nøkkeltall fra kommunene

Nøkkeltall for 252: Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet

	2012	2013	2014	2015	2016	SUM	Andel
Hemnes	6 571 028	7 345 036	6 234 321	5 621 145	5 798 291	31 569 821	15 %
Nesna	7 701 926	3 811 780	4 979 858	3 189 123	3 507 017	23 189 704	11 %
Vefsn	9 013 695	10 732 911	11 609 897	15 439 817	15 439 326	62 235 646	30 %
Grane	1 063 513	-	-	-	-	1 063 513	1 %
Rana	18 229 076	17 766 641	22 915 020	15 760 263	11 372 033	86 043 033	42 %
Hatt- fjelldal	-	-	-	-	5 020	5 020	0 %
Lurøy	1 660 327	1 240 000	1 209 000	1 933 825	818 717	6 861 869	3 %
TOTALT	44 239 565	40 896 368	46 948 096	41 944 173	36 930 364	204 096 697	100 %

Kommentarer:

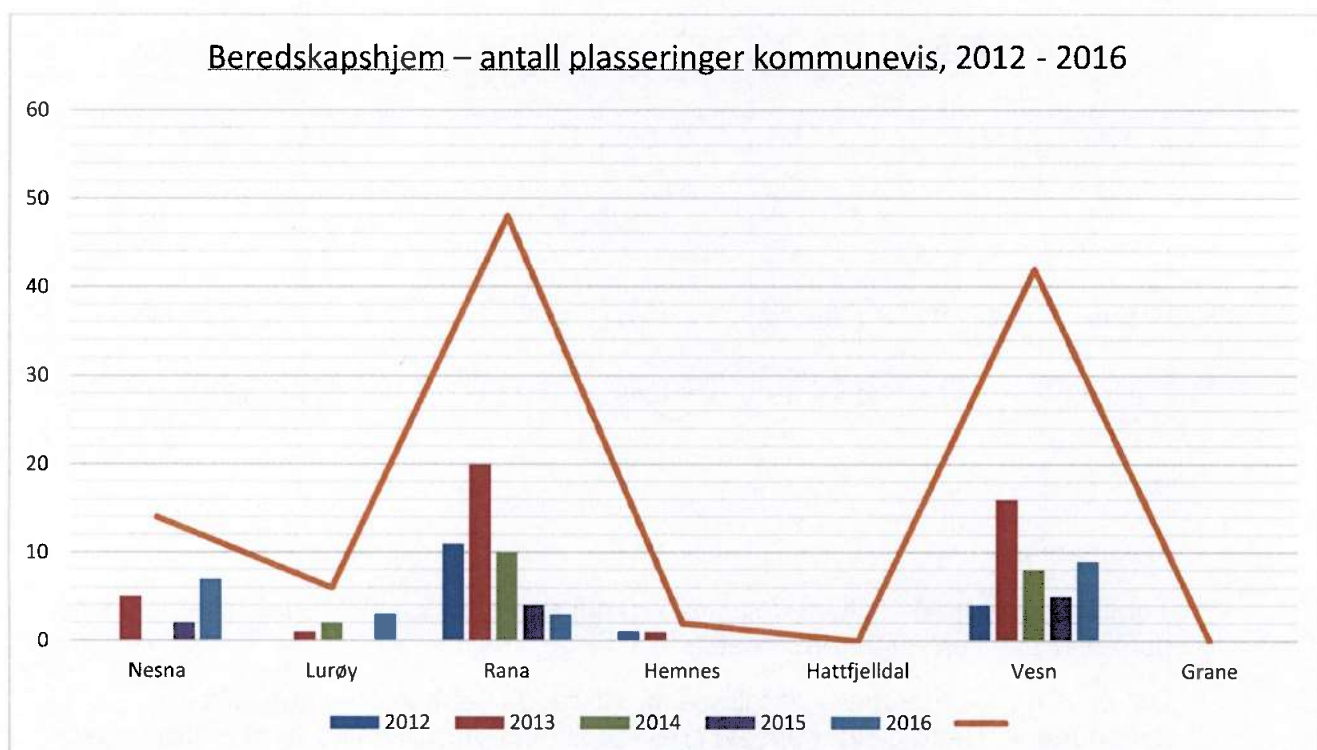
Tabellen viser nøkkeltall fra deltakerkommunene, funksjon 252: Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet.

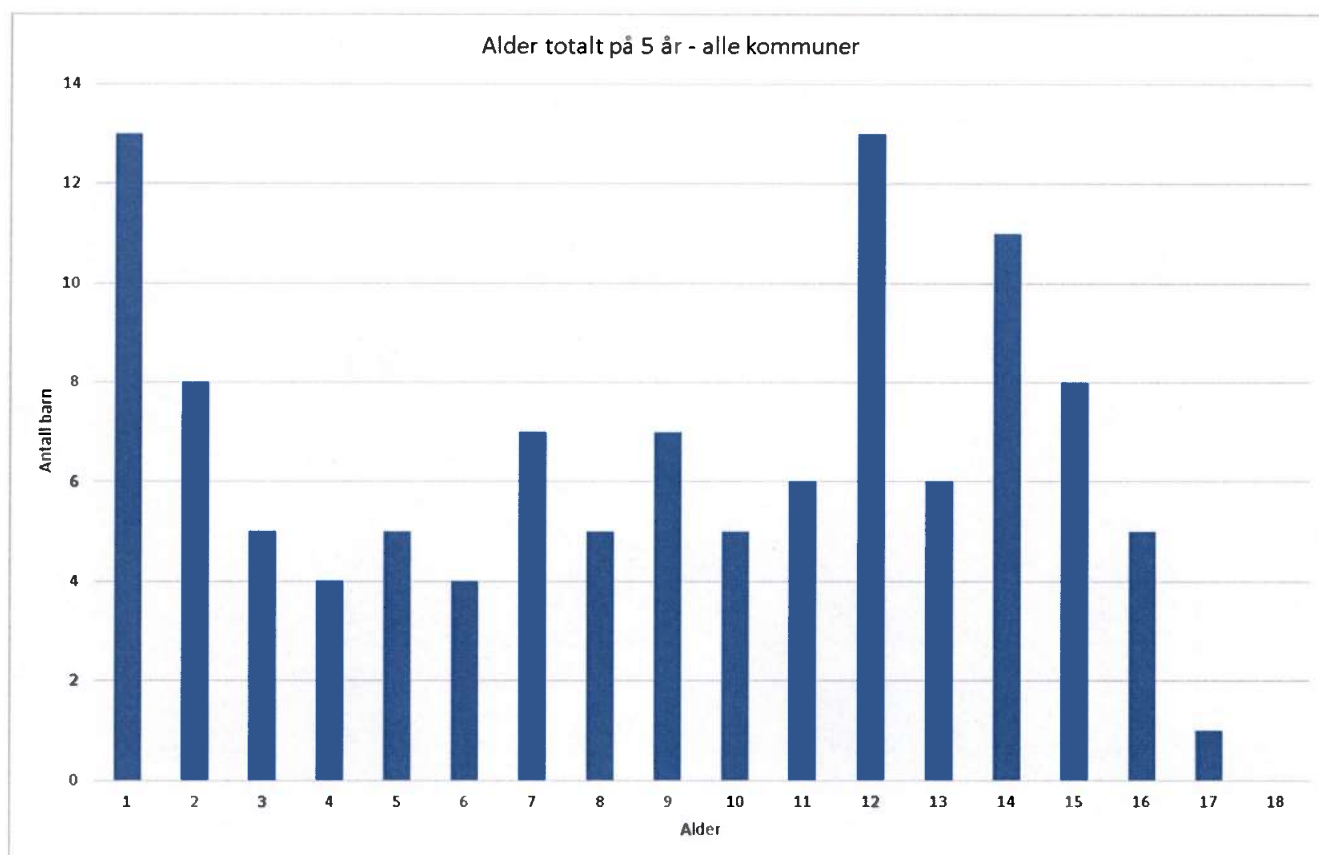
Det er viktig å understreke at tallene er usikre, da det konteres noe ulikt i kommunene. Dette gjelder spesielt reiseutgifter knyttet til omsorgstiltak; føres både på funksjon 252 og på 244: drift av barneverntjeneste.

På den annen side gir tabellen et omtrentlig bilde av regnskap fra den enkelte kommune, prosentvis andel og sammenlagt.

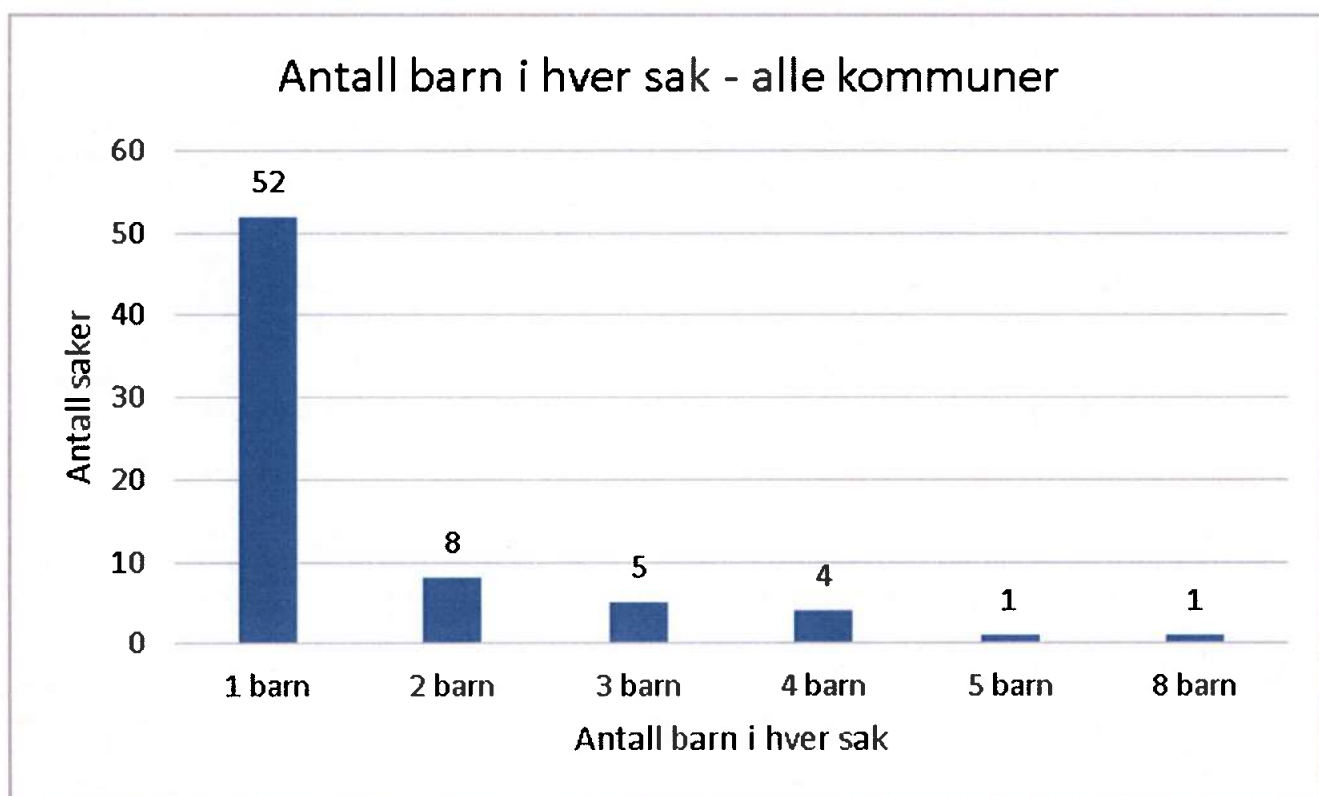
Vedlegg 2: Statistikk

Beredskapshjem og fosterhjem 2012-2016

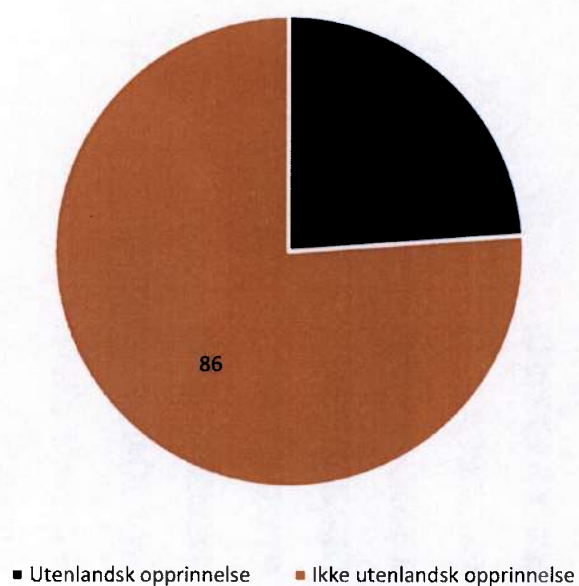

Tabellen over viser alder på barna som ble akuttplassert siste fem årene, sammenlagt for alle kommunene. Merk at verdien ett år utgjør 0-1 år.

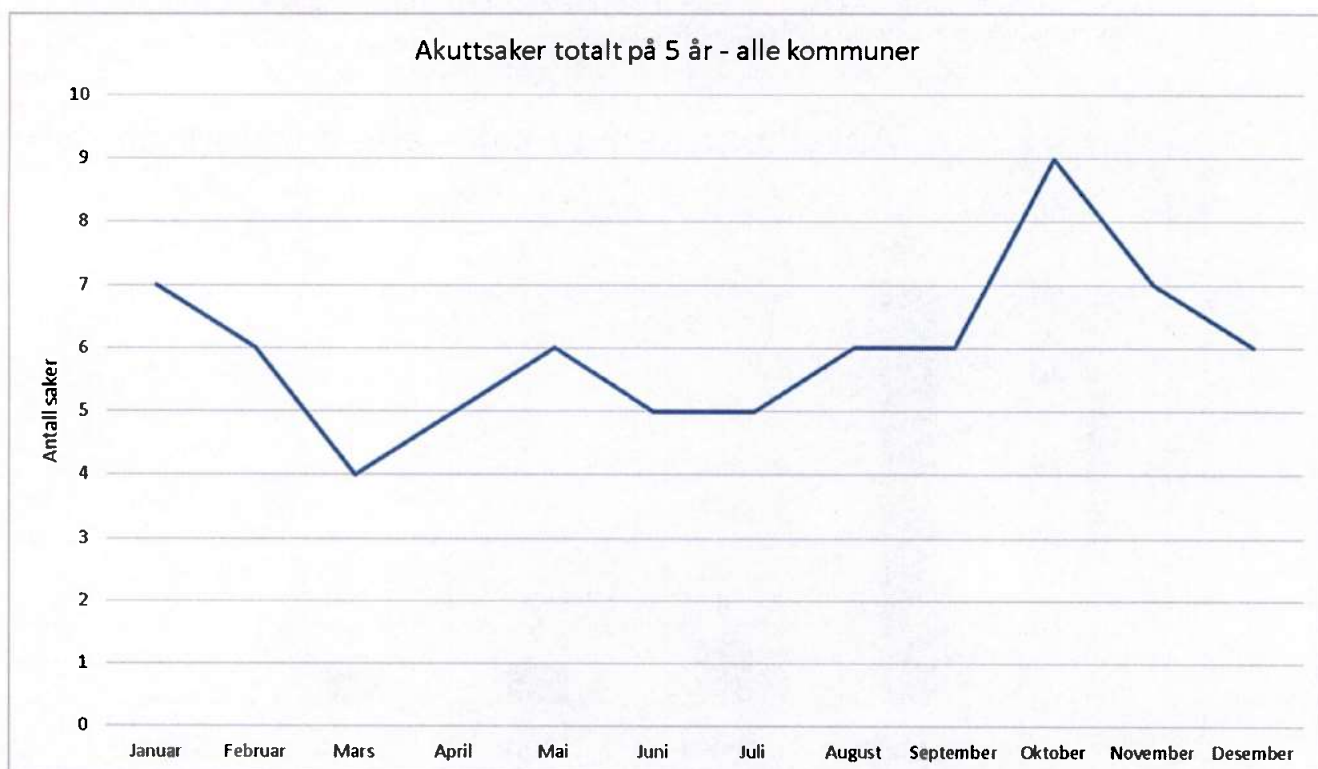

Opprinnelig antall barn i hver sak (i hver familie) som ble akuttplassert de siste fem årene, for alle kommunene. Merk at bildet ikke viser den faktiske plassering/ fordelingen i hjemmene.

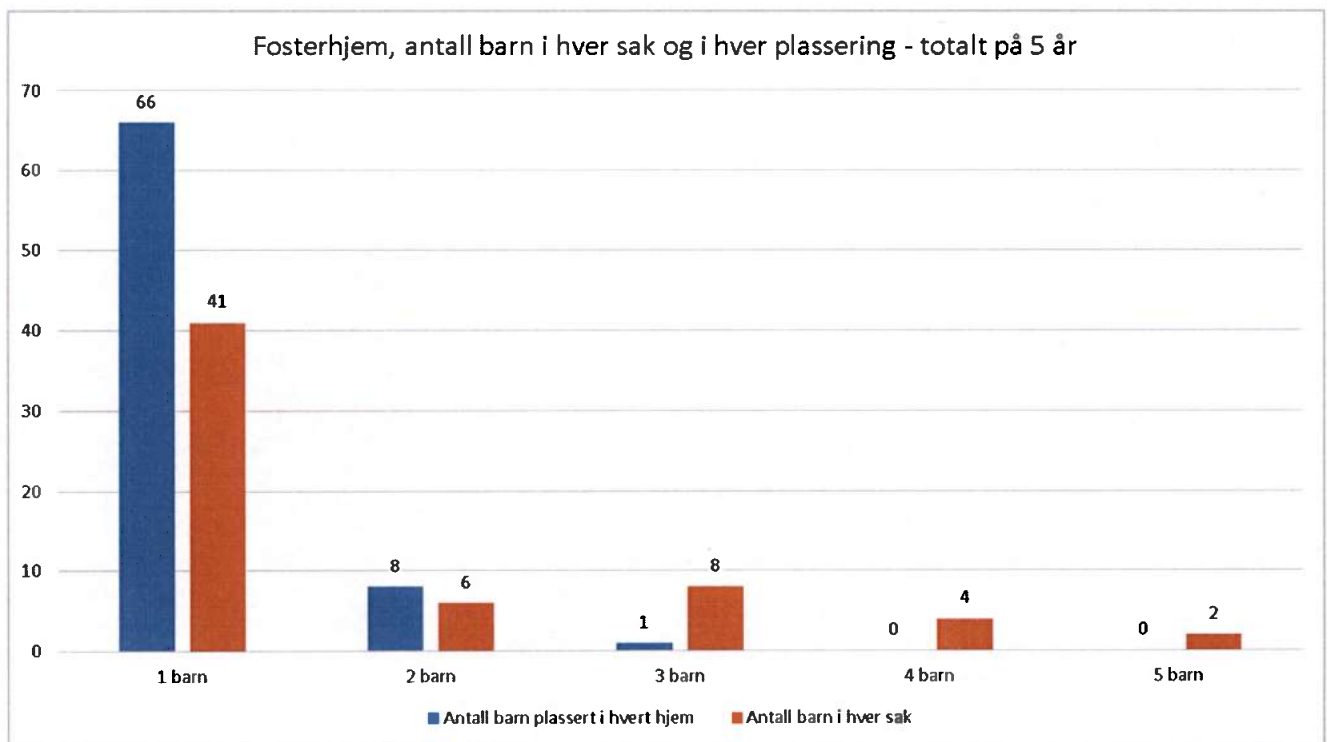
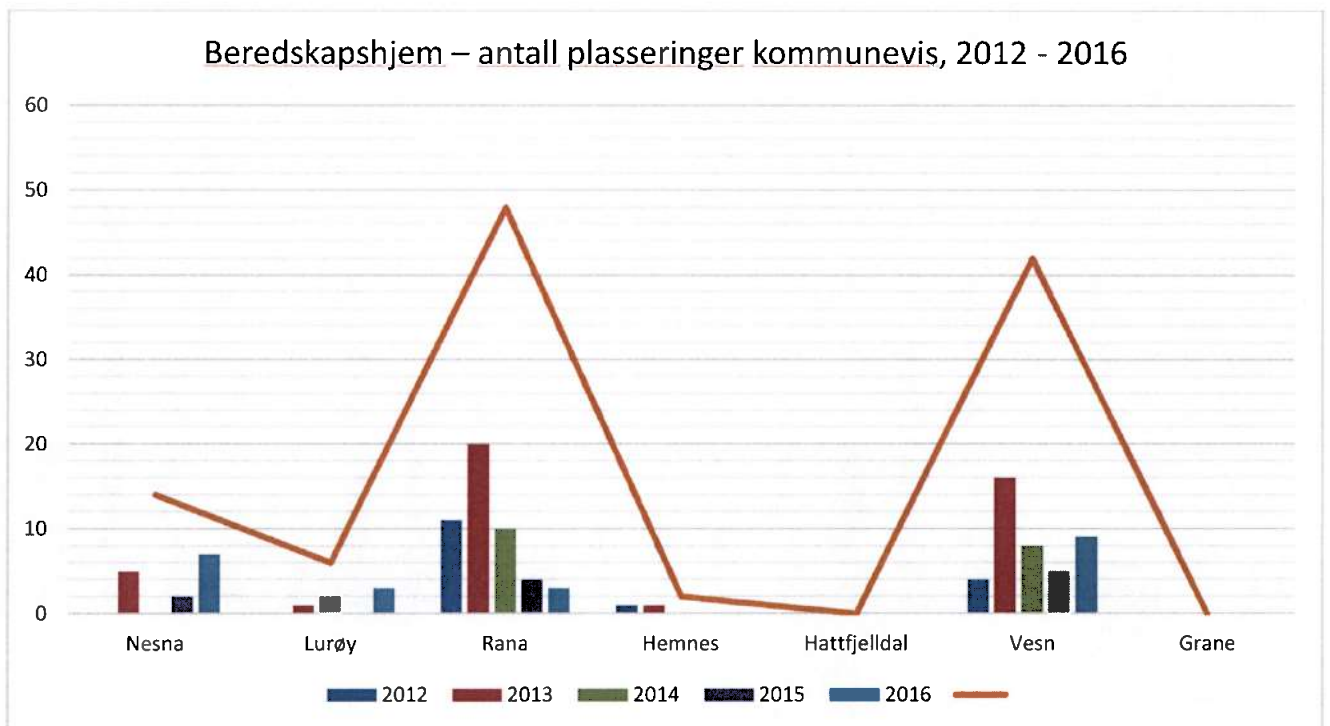
Beredskapshjem - andel utenlandske barn - siste fem år, alle kommuner

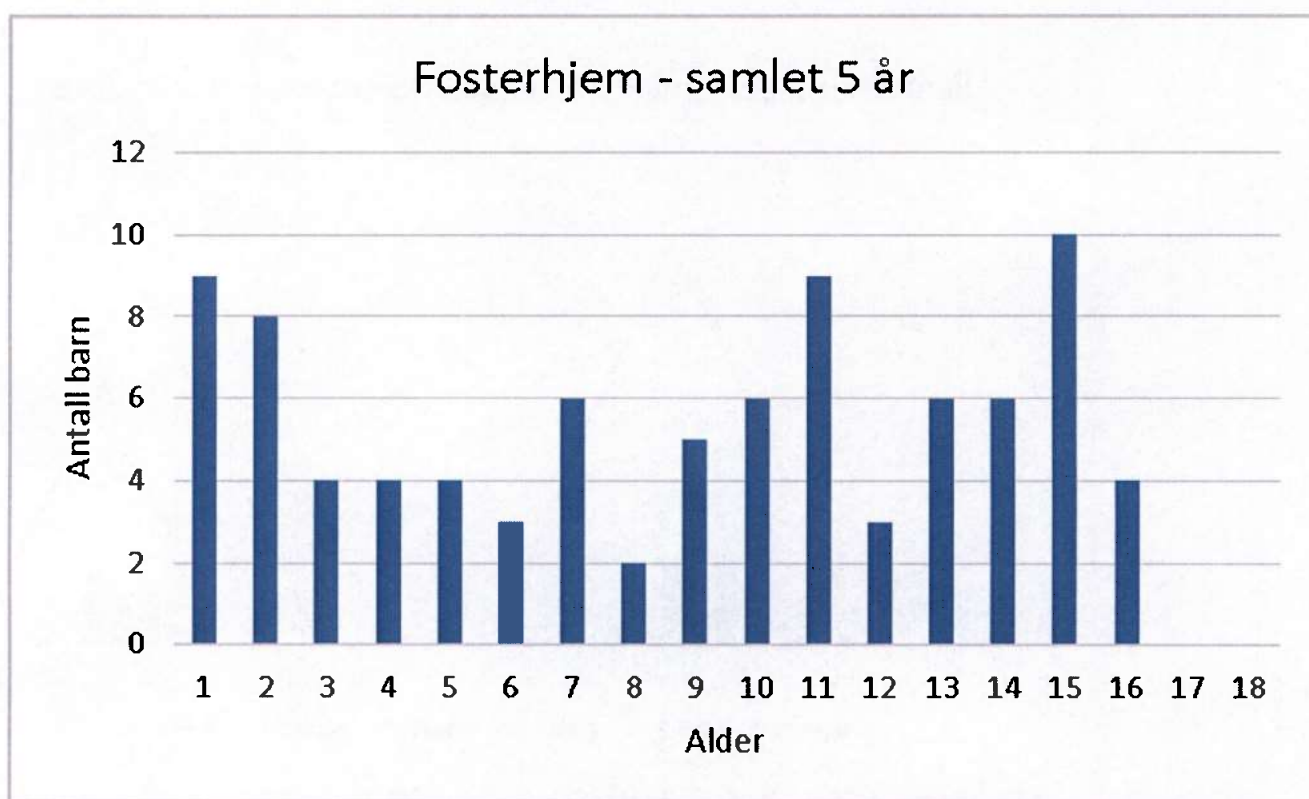
Akuttsaker totalt på 5 år - alle kommuner

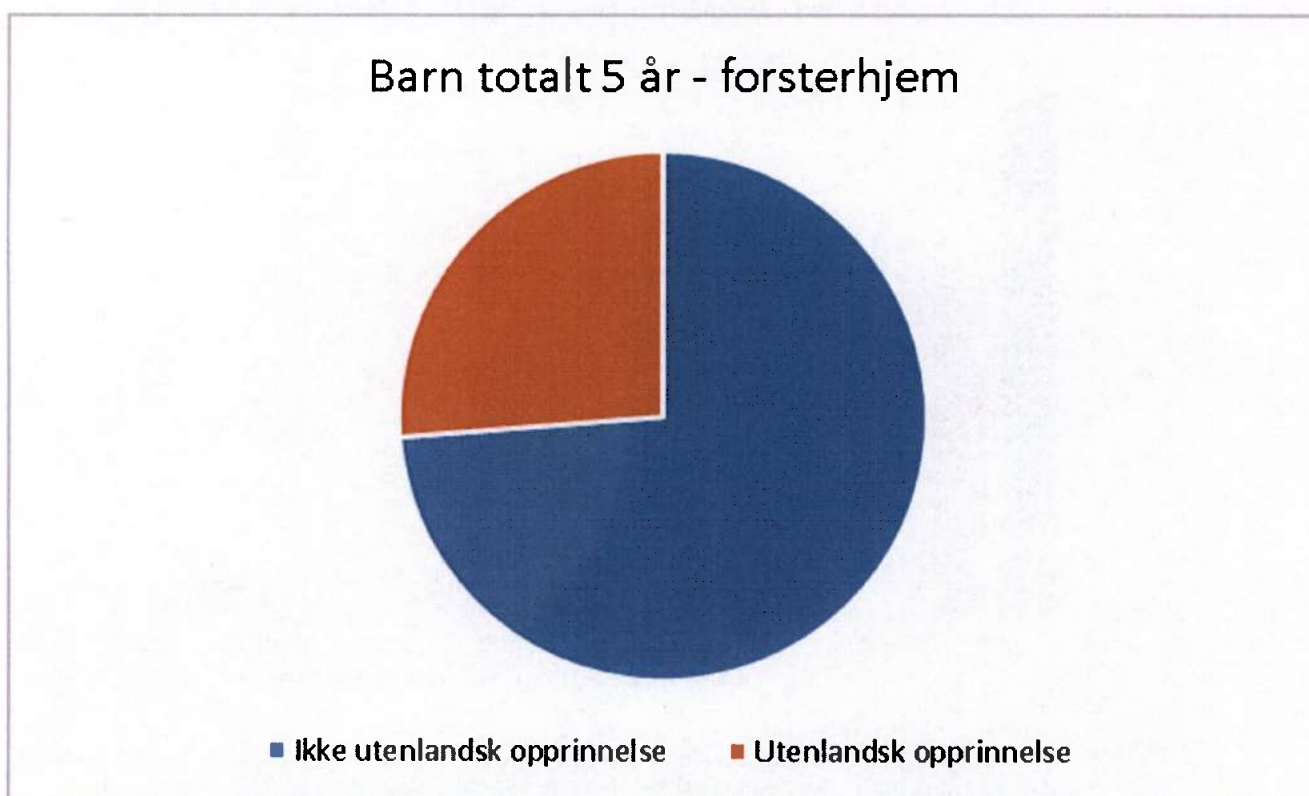
Viser samlet (for alle kommunene) antall akuttsaker siste fem år fordelt på årets måneder. Det framgår at det er mest aktivitet i oktober.

Tabellen viser fosterhjemsplussering samlet for alle kommune de siste fem årene. De oransje grafene viser opprinnelig antall barn i hver sak (søsken). De blå viser plasseringen i praksis, det vil si at egentlig var det 41 enebarn, men det ble foretatt 66 eneplasseringer – enten pga mangel på søskenhjem eller vurderinger som konkluderte med at eneplassering var til barnets beste.

Alder på barna som ble fosterhjemsplassert siste fem årene sammenlagt for alle kommunen. Merk at verdien ett år utgjør 0-1 år.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
005/18	Komité for oppvekst og kultur	13.02.2018

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16.

Oversikt over vedtak spesialundervisning 2017/18

Sammendrag:

Retten til spesialpedagogisk hjelp.

Fra 1. august 2016 er retten til spesialpedagogisk hjelp og retten til tegnspråkopplæring for barn under opplæringspliktig alder flyttet fra opplæringsloven til barnehageloven. De nye reglene følger av barnehagelovens paragrafer 19a-19h. Mange av de nye bestemmelsene er kun en videreføring av det som tidligere fulgte av opplæringsloven, men det er også gjort enkelte endringer i gjeldende rett.

Bakgrunnen for endringene er at de fleste barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, går i barnehagen. Departementet mener derfor at det er en fordel at regelverket om barn under opplæringspliktig alder samles i én lov. Dette vil gi en mer logisk plassering og gi et mer helhetlig og brukervennlig regelverk.

Den individuelle retten til spesialpedagogisk hjelp er nå regulert i barnehageloven paragraf 19a. Vilkåret for at barnet har rett til spesialpedagogisk hjelp er det samme som f r lovendringen: at barnet har et særlig behov for slik hjelp. Særlig behov innebærer at barnets behov må være mer omfattende enn det behovet barn på samme alder vanligvis har. Rettigheten gjelder uavhengig av om barnet går i barnehage eller ikke.

Nytt ved lovendringen er at formålet med den spesialpedagogiske hjelpen nå er lovfestet. Formålet med spesialpedagogisk hjelp er å gi barnet tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring av for eksempel språklige og sosiale ferdigheter.

F r kommunen eller fylkeskommunen fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp, skal det foreligge en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven paragraf 19d. Det er viktig å understreke at det skal foreligge et samtykke fra foreldrene f r det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering og fattet vedtak om spesialpedagogisk hjelp, jf. barnehageloven paragraf 19b. Disse kravene til saksbehandlingen er fortsatt de samme som f r lovendringen.

OVERSIKT VEDTAK:

Grane kommunale Barnehage	Årstimer	Pedagog	Assistent
Barn1	480	20%	50%
Barn 2	480		
Barn 3	960	4t/u	20t/u
Karius og Baktus	Årstimer	Pedagog	Assistent
Barn 1	288	Spesialpedagog	
Grane Barne og ungdomskolen	Årstimer	Pedagog	Assistent
Barn 1	570		
Barn 2	342	152 (No 72/Ma72)	190
Barn 3	190	190 (No 114/Ma76)	
Barn 4	254	254(NO155/99Ma)	
Barn 5	285	209(NO113/ENG76)	76
Barn 6	76		språktrening
	Årstimer	Pedagog	Assistent
Barn 7	82,5	82,5(NO49,5/Eng33)	
Barn 8	342	342(No152/Ma114/Eng76)	513 (ressurs i klassen)
Barn 9	342	342(No152/Ma114/Eng76)	228(ressurs i klassen)
Barn 10	152	152(No76/Eng76)	
Barn 11	342	342(No133/Ma133/Eng76)	513(ressurs i klassen)
Barn 12	152	152(No76/Eng76)	
Barn 13	342	342(No133/Ma114/Eng76)	532(ressurs i klassen)
Barn 14	114	114(Ma114)	
Barn 15	114	114(Ma114)	

Assistentene har ofte oppgaver knyttet til spesialundervisning, og disse oppgavene skal i så tilfelle være hjemlet i opplæringslovens § 5–1 om rett til spesialundervisning. Assistentene er ikke kvalifiserte for å ha ansvaret for opplæring. Opplæringslovens §10–11 er tydelig på at bare de som er ansatt i undervisningsstillinger skal ha ansvar for opplæring: Personale som ikke er tilsett i undervisningsstilling etter § 10–1 eller § 10–6 kan hjelpe til i opplæringa dersom dei får nødvendig rettleiing. Slik hjelp må berre skje på ein slik måte og i eit slikt omfang at eleven får forsvarleg utbytte av opplæringa. Personale som ikke er tilsett i undervisningsstilling, skal ikke ha ansvaret for opplæringa.

Assistenten er en yrkesgruppe som bistår elever, lærere og annet personell i skolen. Opplæringsloven stiller ingen krav til utdanning for assistenter i grunnskolen. Assistenten er ikke en ensartet gruppe med hensyn til kompetanse, de kan være både faglærte og ufaglærte. Barne- og ungdomsarbeidere er en relativt ny yrkesgruppe som gradvis erstatter de ufaglærte assistentene. Utdannelsen består av en yrkesfagutdanning, der fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev og yrkestittelen «barne- og ungdomsarbeider».

Rådmannens innstilling:

Oppvekst- og kulturkomite tar sak vedr oversikt over vedtak spesialundervisning til orientering